

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nfrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petitvra (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvra 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Tretji slovenski katoliški shod.

Socialna izobrazba.

Govoril na drugem slavnostnem zborovanju III. slovenskega katoliškega shoda dr. A. Breccelj.

Naš moderni vek je vek nesoglasja, protislovij in vprašanj.

Po vsi pravici se ponaša s čudovitim in nepričakovanim napredkom v vedi, tehnika in umetnosti.

Moderna veda je razširila in poglobila znanje do neznanske popolnosti. A malone vse to nepregledno znanje se nanaša na zunanji, stvarni svet. Notranji, duševni svet je pa zanemarila skoraj popolnoma, da, celo omalovažila in zavrgla je trdno stoječe pridobitve, ki jih je priboril človeški um tekom stoletij.

Na podlagi teh tako razvitih naravoslovnih ved je vstvarila moderna tehnika čuda. Odkrila je tajne prirodne moči, izsledila skrite naravne zaklade, ukrotila malone vse elemente in pričarala v človekovo last bogastvo, ki bi zadoščalo v obilni meri za vse milijone človeštva.

Z naglimi koraki napredovale so tudi vse stroke umetnosti v modernem veku. Koliko umotvorov stvarja neprenehoma vsaka umetnost, ki postaja vsled izpopolnjene pomnoževalne tehnike duševna last najširših ljudskih slojev.

In vendar vlada navzlic blesteči kulturi v modernem človeštvu beda, grozna gmotna in duševna beda.

Krščanstvo je odpravilo suženjstvo poganjskih narodov. V imenu gospodarske in politične svobode je vpregel moderni paganižem v obliki kapitalizma najvažnejše in najštevilnejše stanovne v suženjski jarem, ki je trši, krutejši in brezsrčnejši od poganjskega.

Nenasiten pohlep, medsebojno nezaupanje med državami in pa barbarsko načelo, da je surova moč pravica, nam vzdržuje oboroženi mir, ki pije modernim državam in narodom srčno kri.

Ni več tistih velikih nadlog, kakor kuge in lakote; moderna veda in tehnika sta jih zatrla. A več ljudstva kot vse kuge in lakote skupaj pomori jetika, prava družabna bolezen, kot nujna posledica polaganega, kroničnega stradanja in drugega nedostajanja zadostnih življenjskih sredstev.

Se hujša in britkejša je duševna beda in iz nje izvirajoče morje vsakovrstnega zla.

Moderni človek ve in zna mnogo, sila mnogo v primeri s srednjeveškim ali staroveškim človekom, dasi je njegovo znanje bolj enciklopedično in površno kot urejeno in vtemeljeno. A kar bi moral najbolje vedeti, kar je zanj najbolj važno in zanimivo, tega

ne ve in noče vedeti. Moderni človek se ne zaveda ali vsaj ne upošteva svojega pokolenja, svojega stališča v stvarstvu, svojega posmrtnega namena; ne pozna ne dolžnosti do sebe, ne do Boga, ne do bližnjega. Življenje mu velja toliko, kolikor mu daje naslade in vžitka.

Ali naj se odreče nasladi, ako tudi s tem trajno vniči blagostanje in srečo bližnjakovo, ako mu ne grozi zato občutna kazen? Zakaj ne bi izkoriščal družih ljudi, ki se ne morejo ali ne znajo braniti? Ako ne more sam iz lastne moči premagati ovir ki mu branijo neomejeno uživanje, druži se z družimi, da stre in vniči vse, kar se protivi njegovemu nezbrzanemu pohlepu.

Kakor posameznik v malem ravna družba v velikem. Brez ozira na pravičnost izkorišča večja in močnejša država manjšo in šibkejšo, velik in mogočen narod neusmiljeno tlačí manjšega v svoje sebične namene. Ta stan vničuje družega, celo med posamezniki enega in istega stanu vlada »prosta tekma«, t. j. postavno dovoljeno ropanje gospodarsko, telesno in duševno šibkejših tovarišev. Ta podla in brezobzirna pohlepnost se je prikradla celo v svetišče družine, hoteč človeški družbi razrušiti osnovno družabno prvino!

Da ni že povsod prišlo do skrajnih, ravnokar označenih posledic, do popolnega poloma človeške družbe in neomejene razbrzanosti posameznikov, ima največ zaslug ne še povsod izumrla veljava kulturnih načel prejšnje dobe in pa zdravo jedro v človeku in človeštvu, ki se ne da trajno in splošno zastrupiti ali vničiti.

Vendar je stanje človeštva, zlasti v kulturnih državah tako neznosno, da stoji v ospredju, gostemu roju raznih vprašanj kot najbolj pereče in najbolj nujno, družabno vprašanje, vprašanje, kako preosnovati in preurediti človeško družbo, da bo imel vsak posameznik in pa vsak drugi družabni del v občevljavnem družabnem redu vtemeljen in zagotovljen dostojen in zadovoljiv obstanek.

Kako povoljno rešiti to vprašanje vseh vprašanj?

Za odgovor vprašajmo najprej zgodo, vino, saj je veljala tisočletja za učiteljico življenja, dasi je v modernem veku izgubila svoj vpliv, ker moderniki hodijo po življenjsko modrost v šolo k moneram, izumrlim pol kuščarjem — pol ptičem ali po moralna načela v kemijo in fiziko.

Zgodovina nam opisuje davne dobe, naši za las podobne. Zunaj blišči in lesk, slava in mogočnost, znotraj pohlep in krivica, beda in stok. Vzroki isti kot dandanes. Moč je stala pred pravico. Posamezniki so živeli udobno in razkošno življenje, ki se jim je celo gabilo radi duševne praznote; ogromna večina ljudstva je pa ječala v sponah gmotnega in duševnega robstva.

Zginili so že stebri človeške družbe, ko

je nastopilo krščanstvo. Zahtevalo je mnogo, zelo mnogo: zatajevanje samega sebe, obetalo pa malo, sila malo, samo srečno posmrtno življenje, ki se je le malokomu o njem sanjalo. A izpopolnilo je neskončno več.

Kamor je prodrlo in kjer so je vsprejeli z odprtim srcem in dobro voljo, je izpremenilo obličje sveta in uvedlo vzoren družabni red. Vrnilo je človeštvu dostojanstvo, ker je povsod odpravilo sramotno suženjstvo in povzdignilo čast ženstvu, ukrotilo in omikalo divje narode, zenačilo razliko med velikašem in siromakom, lajšalo telesno bedo z nezasišanih dobroteljnimi ustanovami, širilo omiko z vsakovrstnimi izobraževališči, organizovalo ljudstvo po stanovih.

Zgodovina srednjega veka je zlata knjiga katoliške cerkve, en sam in veličasten slavo-spev njenemu delovanju.

Vzcvela je veda in umetnost, obrt in trgovina, blagostanje je rastlo povsod. Celot kmet, tedaj najnižji stan, nam je izza tistih časov zapustil prislovico: Pod krivo palico (pod cerkveno posvetno oblastjo) je dobro bivati. Kako tudi ne, saj takrat so, držeč se krščanskih načel, pomagali vsi enemu, vsak vsem. Ni bilo razprtij in sovraštva med stanovi, ne divje tekme med posamezniki, vladala je neka zadovoljnost v življenju, kakršne zastoj iščemo v današnjem veku.

Srednjeveški človek je bil sam na sebi organizovan, vse svoje mišljenje in delovanje je imel urejeno in v soglasju z verskim prepričanjem. Kot veren krščan je umerjal in urejal svoje pozemsko delovanje z ozirom na svoj glavni smoter, ki ga je pričakoval po smrti. Najprej Bogu, kar je božjega, ljudem pa po božji zapovedi, kar sebi. Kjer so bila ta načela občevljajna v zasebnem in javnem življenju, ni moglo priti do večjega in trajnega nesoglasja v nobenem družabnem organizmu.

Zgodovina nam vestno pripoveduje dalje, kako in zakaj je propadlo sedanje blagostanje.

Soglasje in javnem in zasebnem življenju je zrušil Luter, hoteč osvoboditi sebe in človeštvo vezi, ki so ga družile s papežem in cerkvijo. Izpodbil je avtoriteto papežev in učee cerkve, a s tem izpodmaknil temelj krščanstvu. Dosledno v Lutrovem duhu je nekaj stoletij za njim Voltaire javno zavrgel Kristusa in krščanstvo, kmalu za tem pa Proudhon Boga in vsako vero. Te zmote so zašle po izobražencih v ljudstvo. Ako ni Boga ne veljajo njegove zapovedi. Človek se je začutil svobodnega v svojem mišljenju in delovaldo je geslo: vsak sme, kar more.

Dosledni potomci Lutrova čistega evangelija so anarhisti, ki zametajo vsako avtoriteto in dosledno tudi vsako družbo. Katoličana so osvobodili v kristjana, kristjana v človeka, a človeka, ki je vendar družabno bitje, hočejo ponižati v žival, ki se vsaka sama zase potika po zemlji. Ker je ta zmota

tako protislovna človeški naravi, anarhizem ni in ne bo mogel dobiti trdnih tal v človeški družbi.

Bogoslovno-verske zmote je sprejela in zagovarjala veda, ker je zlasti humanistično nadahnjena učenjakom zelo prijal nauk o svobodi, ki jim je nudila nebrzdano, epikurejsko življenje.

Že prej so katoliški učenjaki, ponajveč redovniki, zelo temeljito proučevali prirodo in stvarni svet ter tako položili temelje našemu modernemu prirodoznanstvu, toda glavni predmet proučevanja jim je bil človek in njegova duša. Njih duševni pogled se je obračal navzgor!

Cerkve, Boga in vere osvobojeni učenjaki niso imeli več zanimanja za duševni svet, pozabili so celo svojo dušo, jo utajili in se zaglobili v opazovanje in proučevanje stvarnega sveta. Omamljena od vspehov raziskavanja prirodnih pojavov se je veda tako izpozabila, da je zanikala ves netvarni svet. Materializem je zavladal celo v modroslovju, vedi vseh ved.

Iz verske svobode se je rodila filozofska svoboda, iz obeh politična in gospodarska. Vsakdo sme v imenu svobode, kar more! Z načelom te neomejene svobode je bil odpravljen temelj vsaki družabni organizaciji, samopašna sebičnost je zavladala nad krščansko ljubeznijo do bližnjaka, moč nad pravico.

Posledice teh osodepolnih zmot so bile zato tako pogubne, ker so se duševno in gmotno krepkejši posamezniki polastili vseh važnejših pridobitev tehnike. Neorganizovano v kosce razbito in zmrvljeno ljudstvo ni imelo opore proti političnim in gospodarskim izkoriščevalcem. Zavrsal je vsepovsod divji boj v človeški družbi; posledice vidimo in čutimo.

Vidimo in čutimo pa tudi, kako se človeška duša z vso silo upira temu nesoglasju med dejanskimi razmerami in zahtevami človeškega uma in srca, kako željno išče potov in sredstev, da zavlada soglasje v družbi in posameznikovi duši.

S tem pregledom je pravzaprav rešeno stavljeno vprašanje, kako preosnovati družabno življenje; zgodovina govori dovolj jasno in glasno.

Toda, ugovarjal bi kdo, kolo časa se ne zavrti nazaj! Kaj hočemo obrtnike tlačiti v srednjeveške cehe, kmete vpreči v fevdalni jarem, vseučilišča spraviti pod redovniške halje?

Brez odgovora na ugovor pojdemo v posvete k najmodernejšim vedam, k socialni ekonomiki in higieni, ki sta obe vzrasli v najslabših, ker individualističnih, antisocialnih tradicijah.

Socialna ekonomika (navadno je imenujemo narodno gospodarstvo) je veda, ki raziskuje oblike javnega gospodarstva, njih raz-

LISTER.

Skrivnostni umor v dolini Bascombe.

Angleški spisal C. Doyle.
(Dalje.)

Prebravši to poročilo sem položil časopis na stran.

»Kakor razvidim,« dejal sem Holmesu, »posledica tega zaslivanja ne bode ravno ugodna za mladega Mc. Carthyja. Sodnik se — in to po pravici — sklicuje na nesoglasje v izpovedi, da je oče sina klical, ne da bi ga bil poprej videl; zlasti pa, ker se je obtoženec branil povedati, kaj sta govorila z očetom. Čudna je tudi zadnja beseda umirajočega. Vse to priča odločno proti mladeniču.«

Holmes se je potihoma smejal in se naslonil na blazino.

»Ti in preiskovalni sodnik sta se trudila, da bi zasledila v zagovoru mladega moža najhujše točke. Opazil pa nisi, da sta ga smatrala oba deloma kot preveč, deloma premalo bistroutnega. Premalo, če sta menila, da ni bil v stanu izmisliti si kakega povoda prepiru, s čemur bi si bil pridobil naklonjenost sodnikov; preveč zopet, če sta mislila, da bi si bil kar tja v en dan izmislil pripovedko o izginolem plašču. Ne, dragi Watson, jaz pre-

sojam vso stvar s čisto drugega stališča ter pravim, da je vse, kar govori mladi mož — resnica. Videli bomo, v koliko bom imel jaz prav. Ne rečem več besedice o tem, dokler ne bomo tam, kamor smo namenjeni. V dvajsetih minutah bomo v Swindonu.«

Malo pred četrto uro sva dospela v prijazno mestece Ross, kjer naju je pričakoval na kolodvoru velik mož, suhega obraza in visokega čela, izpod katerega je živahno gledalo dvoje pretkanih oči. Četudi je bil ognjen v svetlorjav potni plašč za dež in imel obute visoke škornje, spoznal sem na prvi hip znane londonskega detektiva Lestradeja. Peljali smo se v gostilno, kjer je bila za naju že naročena soba.

»Zdolaj čaka pripravljen voz,« dejal je Lestrade, ko smo sedeli pri čaši čaja; »znana mi je vaša gorečnost, zato sem vedel, da ne boste preje odjenjali, dokler ne pridete na kraj zločina.«

»Jako hvalevredna in ljubezniva pozornost od vas. Najina voznja je sedaj odvisna od barometra.«

Lestrade je bil osupnjen.

»Meni ni prav jasno...« dejal je.

»Kako kaže barometer? Dobro — devetindvajset. Brez vetra, nebo jasno, brez najmanjšega oblaka. Pri sebi imam zavitek smodk; te so zato, da jih zapalimo. In na-

slanjača ugaja mi mnogo bolj, kot trdi gostilniški stoli. Voza torej najbrže danes ne bom potreboval.«

Lestrade se je skoro prezirljivo nasmešnil.

»Gotovo ste si že ustvarili svojo sodbo na podlagi časniških poročil.« Cela stvar je jako jasna in prozorna kot zrak; čim dalje časa se jo premišljuje, tem jasnejša postaja. Vendar pa se mladi dami — posebno pa še taki, ki kaže tako odločen nastop — ne more protiviti, četudi sem ji že ponovno zatrjeval, da tudi vi, gospod Holmes, ne boste v stanu kaj več dognati, kot sem storil jaz. Evo, njen voz je že tukaj!«

Komaj je Lestrade izgovoril, planila je v sobo mladenka, ena izmed najljubeznivejših devotk, kar sem jih kdaj videl. Oči so ji žarele, napol odprte ustnice trepetale; rdečica na licih je pričala, da vsled razburjenja in skrbi ni mogla niti vsprico tujca obvladati notranjih čustev.

»Kako me veseli, gospod Holmes, da ste prišli,« je dejala in uprla vanj svoje krasne oči. »Zato sem se takoj pripeljala semkaj, da vam to povem. Jaz dobro vem, da je James nedolžen, pa tudi morate to vedeti, predno začnete s svojo preiskavo; niti trenutka ne smete o tem dvomiti. Rastla sva in bivala skupaj od mladosti in nikdo ne pozna njego-

vih slabosti bolje od mene. On ima tako dobro srce, da ni v stanu poškodovati niti črva. Kdor ga pozna, mora vedeti, da je taka obdolžitev največja budalost.«

»Upam, da se nam posreči oprostiti ga, gospica,« dejal je Sherlock Holmes. »Zanesite se name; kar je v moji moči, vse storim.«

»Ali ste čitali obtožnico? Kaj sklepate iz nje? Ali ni nikakega izhoda, nikake rešitve? Ali mislite tudi vi, da je on kriv?«

»Nasprotno, zdi se mi jako verjetno, da je nedolžen.«

»Čujete li!« vzkliknila je mladenka ter se zmagoslavno ozrla na Lestradeja. »Sedaj vidite! Daje mi celo upanje.«

Ta je zmajal z rameni.

»Meni se zdi, da je moj tovariš nekoliko prenagel v svojih sodbah.«

»Toda on ima prav, — jaz vem, da ima prav. Nikdar in nikoli ni tega storil James. Kar pa se tiče prepira z očetom, sem prepričana, da pri zaslivanja je zaradi tega ni hotel povedati resnice, ker se je tikalo mene.«

»V kakem oziru?« vprašal je Sherlock Holmes.

»Čemu naj še sedaj prikrivam, James in oče njegov sta prišla zavoljo mene večkrat navskriž. Gospod M. Carthy je zahteval, naj bi se midva z Jamesom takoj poročila. James in jaz sva se imela rada že od otroške dobe

vojna pravila, kritikuje njih ponavljanje in posredno ali neposredno nasvetuje njih izboljšave.

Narodna ekonomika mora upoštevati načelo vsake organizacije, da trpi vsa celota, ako trpi en del. To načelo je že spoznal Menenij Agripa, ki je pomiril rimske plebejce, izselivši se na Sv. goro, s prisposodobno o žledcu v razmerju do drugih udov človeškega telesa. Ker trpi gospodarsko večji del moderne družbe, posebno delavski sloji, obrača ekonomika posebno pozornost zlasti tem, kako bi se jih dalo gospodarsko povzdigniti in okrepiti.

Utilitaristično (koristnostno) načelo, naj posameznik ne izkorišča drugih ljudi že radi lastne koristi, ker če trpi družba, trpi tudi posameznik, ne zadošča v ekonomiki. Človeška sebičnost je kratkovidna, da rajši grabi bližnji dobiček ko čaka radi drugih kasnejšega. Zato stavi novejša ekonomika kot vodilo gospodarskemu življenju načelo, da nihče ne sme ničesar, kar bi bilo drugim in družbi v kvar.

Ali ni to načelo npravno načelo, izključno krščansko načelo o ljubezni do bližnjika?

Torej celo iz materialistično-kapitalističnih tal vsklila, na pravoslovnih gradicah negovana ekonomika nujno zahteva kot vodilo gospodarskemu življenju npravno načelo, ki je po svojem bistvu krščansko in npravnost v nasprotju z nauki gospodarskega liberalizma.

Se določneje se izraža o načelih družabnega reda higiena, najmlajša hčerka globoko v materializmu zakopane medicine. Higiena je znanost, kako si utrditi in ohraniti zdravje. Prej se je omejevala medicina po-največ na zdravljenje, t. j. na zboljševanje pohabljenega zdravja pri posameznikih. S higieno je stopila velik in dalekosežen korak naprej, zakaj higiena naj se uči bolezni in bolehanje preprečevati.

Negovanje zdravja je obča, javna, družabna zadeva in naloga. Od posameznika ni odvisno, ali oboli ali ne, ko diha okužen zrak, pije nezdravo vodo, vživa sprieno hrano, dela v nevarnih obrtih, zato stavi higiena na družbo zahtevo, da je njena dolžnost skrbno varovati zdravje kot največji zaklad vsakemu posamezniku.

Ker se zahteve higiene tako prikladajo zahtevam in čutu človeške duše, je dobila higiena pripravljena tla za svoje delovanje. Dasi še zelo mlada, provzročila je celo vrsto obče-koristnih socialnih naprav. Kako zelo je omeila kužne bolezni, koliko zakonskih določb, ki branijo izkoriščanje mladostnih delavcev, skrbje za zadostni počitek, odstranjanje zdravstvene nevarnosti v delavnicah, tovarnah in stanovanjih, preprečajo ponarejanje jestvin in pijač, oskrbujejo obbolele in ponesrečene člane organizacij za časa bolezni in pohabljenosti itd.

Se važnejša so navodila higiene v onih poglavjih, kjer govori o boleznih, ki jih zakrivlja posameznik na sebi samemu. Prej se je reklo k večjemu: Gilej, da ne oboliš! Higiena pa pravi: Ne samo z ozirom na druge ne smeš ničesar storiti ali opustiti, kar bi jim bilo v zdravstveno kvar, marveč tudi sam sebi ne smeš ničesar dovoliti, kar bi škodovalo tvoje zdravje, ker tvoje zdravje ni izključno tvoja last, ampak tudi last družbe, ali družine ali občine ali naroda ali države.

Iz materializma, ki je najhujša družabna zmot, je vzrasla najlepša cvetka socialnih znanosti, higiena, ki je vneta propovednica družabne morale!

Higiena je šele začela svoje socialno-kulturno delo, a vsi že čutimo nje osvežujoči družabni vpliv. Mi jo pa tembolj iskreno pozdravljamo kot svojo vrlo zaveznico, ki je modernemu človeštvu nešumno in neovržno dokazala, da je družabni prosep mogoč le na npravni (moralni) podlagi! Potrdila je s tem davno znano resnico, ki jo je konstatiral že Tertulijan z besedami: Človeška duša je v svoji naravi krščanska.

Tudi druge vede popuščajo neplodno pot protidružabnega materializma. Vže nepre-

gledno znanje, ki so nagromadile prirodoslovne znanosti, zlasti paleontologija, botanika, zoologija, anatomija, filozofija in biologija, je sijajno izpričalo resničnost izreka Proudhona, anarhističnega socialista: An fond des toutes les choses nous trouvons la religion. Na dnu vseh stvari dobimo vero ali pravzaprav predmet veri — Boga! Le površno poznanje narode in človekove narave more zavesti človeka v nevero in bogotajstvo temeljito proučevanje narode vodi naravnost do spoznanja Boga, našega Stvarnika in Ohranjevalca.

S tem dolгим uvodom sem razvil poglavitna načela družabni izobrazbi. Zgodovina, ki nam kaže razvoj človeštva, in pa glas človeškega uma, ki se nam javlja v znanosti, spričujeta soglasno temelje, ki naj preobrazijo človeško družbo.

Človek je nujno, že po svoji naravi družabno bitje, član organizma, ki mu pravimo človeška družba. Brez nje in izven nje ni posamezniku nobenega obstanka, ne razvitja, ne napredka. Prospeh posameznikov je odvisen od prospeha družbe in obratno. Iz tega razmerja izhaja kot nujna potreba dolžnost, da uredi vsak posameznik vse svoje delovanje z ozirom na prospeh vse družbe. Ker je vsak posameznik odvisen od družbe, ne more biti hkrati od nje odvisen. Neomejena svoboda rodi nasprotja, boj, zatiranje, izkoriščanje, krivico. Tudi družba ne sme jemati svobode posamezniku, ki naj se svobodno giblje v svojem delokrogu, da le ne škoduje drugim članom družbe. Med posamezniki člani družbe bodi urejeno razmerje po načelu vzajemnosti: vsi za enega, eden za vse.

Vse te družabne dolžnosti so pa doslej neobvezne in vsled tega brezvspešne, dokler človek v družbi in kot posameznik umsko ne spozna in dejansko ne prizna, da je od Boga odvisen, da je namenjen za boljše posmrtno življenje, ki si ga more pridobiti s tem, da služi tukaj svojemu Stvarniku in pa svojemu bližnjiku. Le s tega vidika, z ozirom na Boga in večnost, bo človek prav presojal in cenil svet in stvarstvo in si prav uredil svoje ravnanje do bližnjika in družbe. Ljubezen do Boga je temelj ljubezni do bližnjega, ljubezen do bližnjika je edini in neusahni vir vse družabnosti. Socialno vprašanje je po svojem jedru versko vprašanje!

Iz tega sledi, da mora socialna izobrazba začeti z versko izobrazbo uma in volje pri posamezniku.

Kadar bo vsak prepričan,

»Da smo očeta enega sinovi,

Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi,

Da ljubiti moramo se,«

kakor lepo poje naš globoki pesnik Prešeren, in bo na tem prepričanju uraval vse svoje mišljenje in delovanje, izgine sebičnost in zatiranje med posamezniki in stanovi, narodi in državami. Zdrževalni duh krščanstva bo zopet spojil v ljubezni razcepljeno človeštvo, vtrdil družinske vezi, oživil stanovske organizacije, ojačil narode in države ter odstranil nasprotja med njimi.

Ko prošine krščanstvo vse sloje, ko postane zvezda vodnica v vedi in umetnosti, vzgoji in politiki, gospodarstvu in zakonodaji, zavlada zopet v človeški družbi in razdejani duši posameznikov soglasje. In s tem bo rešeno socialno vprašanje na splošno zadovoljnost.

Na trdni podlagi krščanstva bodi zasnovana vsa druga izobrazba. Znanje je moč! Splošna izobrazba, ki jo vživa ves narod v osnovnih šolah, bi se morala oslanjati na družabna načela in že v otroških sreh buditi smisel za družabno mišljenje in delovanje.

Vsak stan bi moral imeti svoja izobraževališča, ki naj podajajo teoretičen in praktičen pouk o vsem, kar treba posamezniku za uspešno izvrševanje njegovega poklica. Kmetom treba kmetijskih šol, obrtnikom obrtnih, trgovcem trgovskih itd.

Se bolj ko v ljudskih šolah treba gojiti v strokovnih šolah družabni duh in navajati

»Kaj ne da mi takoj naznanite, če boste jutri kaj novega izvedeli, gospod Holmes, Gotovo obiščete Jamesa v zaporu. Povejte mu, vas prosim, da sem jaz povsem prepričan, o njegovi nedolžnosti.«

»To storim, gospica.«

»Hiteti moram domov, ker je oče jako slab in me vedno zelo pogreša, če nisem pri njem. Zdravstvujte in Bog naj vam pomaga pri vašem nadaljnjem poslu.«

Brzo kakor je prišla je odhajala mladenka; s česte čulo se je le še drdranje koles.

»Ne vem, kaj naj si mislim o vas, Holmes«, dejal je po kratkem molku nekako oblastveno Lestrade.

»Čemu je treba mladenki vzbujati upe, ki jim mora biti posledica razočaranje? Nisem prerahločuten, toda to moram imenovati krutost.«

»Jaz sem nasprotno popolnoma prepričan, da se mi posreči oprostiti Jamesa,« zavrnil ga je Holmes.

»Ali imate dovoljenje, obiskati ga v zaporu?«

»Da, toda le za vas in zase.«

»Potem sem pa vendarle primoran izpremeniti svoj sklep, da danes nikamor več ne odidem. Imava li še dovolj časa peljati se z vlakom v Hereford, da govoriva z obtožencem?«

(Dalje.)

gojenje, kako snovati, vzdrževati in voditi strokovne družabne ustanove.

Izobrazba omikanih stanov se mora podružabiti. Tista učenjaška oholost se mora umakniti spoznanju, da je glavni namen znanosti služiti človeštvu, da so tudi omikanci člani človeške družbe in da treba višjo izobrazbo obračati družbi v prid! Vsak izobraženec bi se moral sam temeljito poučiti o družabnem vprašanju in o sredstvih, kako ga ugodno reševati. Pripomočkov in prilike zato je dovolj! Ako je kdo te ali one vede doktor, ni še noben sociolog, ne spreten politik, ne srečen organizator, ne poklican voditelj narodu! Ako izobraženec izpopolni in harmonizuje svojo višjo izobrazbo v družabnem pogledu, bo lahko deloval družbi v prid in sebi v čast!

Za nas Slovence je socialna izobrazba posebnega pomena. Za nas je socialno vprašanje življenjsko vprašanje našega narodnega obstoja.

Le trdna stanovska, gospodarska in politična organizacija nas more rešiti narodne smrti. Ako je naš kmetijski stan ves organizovan, ali si bodo mogli tuji prilastiti ped naše zemlje? Ako so naši obrtniki združeni v stanovskih organizacijah, kdo jih bo mogel izpodrivati? Ako se naše delavstvo druži, kdo se ga bo drznil izkoriščati? Ako se vsi trgovci tesno sklenejo po svojih strokah, ali jih ne bo upošteval tudi veliki trg? Ako smo se organizovali gospodarsko, koliko časa nas more še tlačiti tuji kapital? Ako smo naposled še političsko organizovani, kje je tista sila, ki bi mogla teptati naše narodne pravice?

Da se razširi smisel in volja za družabno delovanje do zadnje gorske vasi, treba nam vsem na izobraževalno delo!

Glavna naloga je vaša, duhovniki! Vi ste sol zemlje, vi ste poklicani oznanjevalci blagovestja, ki je edina trdna podlaga vsi socialni izobrazbi. Kdor sprejme božje blagovestje v um in srce, bo umel svojo socialno nalogo in jo bo tudi hotel izvrševati. Saj vemo vsi iz življenjske izkušnje, da dobri verniki so dobri člani družine, dobri člani svojega stanu zvesti in požrtvovalni narodnjaki! Vršite z vso vnamo nalogo, ki ste jo prejeli od Kristusa, s tem ste storili vso svojo socialno in narodno dolžnost v najvišji meri!

Važna naloga čaka vas, učitelji! Večnoma se držite v strahu in tožite o svoji bedi. Zvečine vas je vzgojil duh, ki ni socialen. Otrsite se vplivov, ki so v škodo vam in narodu. Poprimite se soc. dela! Že v obstoječih razmerah lahko mnogo koristite mladini ako v šoli spravite ves pouk v soglasje z družabnimi načeli. Koliko dela, prav hvaležnega izobraževalnega dela vas čaka zunaj šole! Bodite uverjeni, da vam hvaležni narod preskrbi dostojen obstoj, ako vidi vaše družabno prizadevanje.

Velik kos socialne izobrazbe je naloga naših zdravnikov. Težko in nehvaležno je zdraviti bolezni, lahko in hvaležno je preprečevati bolezni. Nevednost je močen, dasi ne edin vir zdravstvenemu zlu. Higienično izobrazbo širiti med vse ljudske sloje bodi socialna naloga vsakemu vestnemu zdravniku!

Široko polje sodelovanja pri družabni izobrazbi imate vi, pravniki! Poučite narod o vseh pravnih pripomočkih v dosegu izboljšanja družabnih razmer, pomagajte mu s svojim državnopravnim znanjem pri snovanju in vzdrževanju organizacij, kažite mu socialne nedostatke v zakonodaji, da narod zahteva potrebnih prememb in izpopolnitve! Mnogo je v vaših rokah, profesorji! Vi nam odgajate bodoče izobraženstvo — našo mladino. Kakršna gre iz vaših rok, taka ostane po večini. Ako jo ohranite v stiku in soglasju z narodovo dušo, storili ste popolnoma svojo narodno socialno dolžnost!

Narod hlepi po vašem strokovnem pouku, ekonomiki, tehniki, agronomi, trgovski in eksportni akademiki. Ni res, da se naši ljudje malo zanimajo za strokovni pouk. Še dandanes čitajo kmetje s slastjo pol stoletja staro Vrtovčevo kemijo. In kjer najdete premalo zanimanja, bodi vaša skrb, da ga vzbudite!

Tudi vas, umetniki, treba pri socialni izobrazbi ljudstva. Ena vaša pesem prepričevala je bolj ko debela knjiga; ena povest pouči mnogokrat temeljiteje ko vsaka učna razprava; glasbeni umotvor nas često bolj navduši ko najognjevitější govor; slika ali kip nam predočita kako blažeče čuvstvo izrazi-tejše ko vsak popis.

Koga naj še pozovem na sodelovanje pri socialni izobrazbi? Vsak izobraženec že najde med svojim znanjem obilo gradiva!

Vsakdo torej brez izgovora na delo narodne prosvete, vsak v svoji stroki, vsak po svojih boljših zmožnostih in nagnenju!

Hvala Bogu in našim učiteljem-budilem, ki so nam razorali ledino socialne izobrazbe, lep začetek je med nami že storjen. Izkopana je globoka zemlja, v njo so postavljeni trdni temelji samorastle krščanske apoloģije in socioloģije, kakršnih nimaio tudi mnogo večji narodi. Izdelan je tudi vzoren načrt za vso veličastno zgradbo.

V kratkem se osnuje v »Kat. tiskovnem društvu« socialno-znanstvena knjižnica, kjer dobi vsakdo potrebne vire za socialne študije. Osnovana je »Leonova družba« ki naj pospeši in organizuje apoloģična, filozofska, socialna in druga načelno važna raziskovanja. V »Kat. Obzorniku« imamo revijo znanstvene vrednosti, ki priobčuje take razprave. Naša kreпка »Slov. kršč. soc. zveza« ima za svoj glavni namen ustanavljanje društev, ki naj s čitalnicami, knjižnicami, predavanji in drugimi sredstvi širijo socialno izobrazbo v vse sloje našega naroda!

Oklenimo se vsi teh izobraževalnih organizacij, da se vse te ustanove v socialno proubo našega naroda oživetvorijo, utrdijo in

po vsi domovini razširijo! Tekmujmo v ti plemeniti tekmi med seboj, kdo donese več kamnov in napravi več dela pri zgradbi našega narodnega doma, doma prosvete in zedinjenja, doma, ki ga je videl v duhu naš nežnočutni domoljub pesnik S. Gregorčič in ga blagoslovil!

Bog živi vse Slovence
Pod streho hiše ene!»

Šesti katol. shod nemških katoličanov v Hebu na Češkem.

Heb, 2. sept.

Na katoliškem shodu v Hebu je udeleženec 4000. Došlo je tudi lepo število bavarskih katoličanov. Posebno častno so zastopani člani katoliških društev rokodelskih pomočnikov, mladeniških društev in ženskih, za katero se priredi jutri poseben ženski shod. Neki Vsnemec je iztrgal na dekanjski cerkvi papežev barve. Na kolodvoru so priredili nemškona rodni malo demonstracijo, ker so odtrgali nekemu reditelju znak, a so ostali reditelji napravili red. V slavnostnem izprevodu je bilo 65 društev s 27 zastavami in 10 godbami. Nemško narodni dijaki so kazali svojo oliko s tem, da so napadali katoliško dijaštvo. Za protest proti kat. shodu so imeli ustanovni shod krajevne skupine »Društva svobodna šola.« Nasproti krajevni skupini »Svobodne šole« ustanove katoličani v Hebu krajevno skupino »Katoliškega šolskega društva«.

Katoliškemu shodu je poslal kardinal Merry del Val pismo, ki izraža veselje Sv. očeta vsled shoda in podeli udeležencem apostolski blagoslov.

Glede na veliko število udeležencev se je vršilo popoldansko zborovanje v dveh dvoranh. Shodoma sta predsedovala grof Trauttmansdorff in prelat Pammer. Praški jezuit p. Boisel je govoril o naših dolžnostih. Ostro je obsodil gibanje »Proč od Rima«, ki je identično z gibanjem »Proč od Avstrije« in o tendenci »Svobodne šole«. Niževavstrijski deželni poslanec List je pozdravil shod v imenu dunajskih krščanskih socialcev in v imenu dunajškega župana dr. Luegerja. Nemški državni poslanec katoliškega centra Racke je govoril: kaj se ima zahvaliti nemško ljudstvo katoličanstvu, S p a l o w s k y z Dunaja je govoril o delavskem vprašanju. Grof Trauttmansdorff je govoril proti razdružnosti katoliškega zakona, temelju države in rodbine. Grof Gablenz je ostro napadal vlado, ki je podpirala s svojo pasivteto gibanje »Proč od Rima«, kar je mogoče le v Avstriji.

Shod je izjavil, da hočejo katoličani ostati zvesti cerkvi, nositelji kulture med narodi in pogumno izpovedati katoliško vero. Katoličani se ne smejo strahopetno umikati, marveč morajo možato braniti verske koristi, ki so najvažnejše za ljudstvo v javnosti, osobito po poslancih in izobraženih laikih. Verske vaje se ne smejo omejiti ali odstraniti po šolah. Nastopati se mora proti stremljenjem za po Kristusu zapovedano nerazdružnost katoliškega zakona. Nobene razlike med ljudstvi, nobene narodnega ali razrednega sovraštva. Na miren način se morajo rešiti narodni spori, izvesti se morajo socialne in gospodarske reforme osobito po organizaciji posameznih stanov.

Nadalje so sklenili, da pospešujejo katoliško časopisje in ustanovljajo katoliške organizacije.

Udanostni brzojavki sta bili poslani cesarjevi kabineti pisarni in papeževi nunciaturi.

Zvečer je bil komerz, na katerem je govoril slavnostni govornik o vedi in napredku.

Dne 3. je napovedan shod za ženske in posvetovanja v odsekih.

POMNOŽENO VOJAŠTVO V OKUPACIJSKIH DEŽELAH.

V Bosni in Hercegovini nameravajo pomnožiti vojaštvo za 70.000 mož. Deželi razdele v dva poveljništva armadnih zborov s sedežem v Sarajevu in Mostaru. Uradnikom deželne vlade so že naročili, da se morajo učiti albanščine, da jih lahko porabijo v potrebi za tolmače.

RAZMERE NA HRVAŠKEM.

Novi vladni način na Hrvaškem ni dosti boljši, kakor je bil stari. Suspendirali so učitelja Totha, ker je priobčil pritožbe v nekem opozicijskem listu in se podpisal kot učitelj in Starčevićev pristaša. Ta slučaj je zelo podoben onim iz slavne Khuenove dobe. Hrvaški listi so poročali te dni, da v vpoklicujo znanega reškega Supila v ravnateljstvo paroplovne družbe »Adrija«. Supilo sicer to vest dementira, a kljub temu listi vzdržujejo svoje prvotno poročilo. »Pokretova« gonja proti nadškofu Posiloviću še vedno traja. Očitajo mu zdaj, da ga je vlada podkupila s štiri milijoni, da trpi interkonf. zakone. To so poročali furtimaši v Rim, nakar je došel v zagrebško nadškofijo vizitator Palunko.

Na kongres jugoslovanskih časnika je v Sofijo sta odpotovala tudi reška resolucionaša dr. Harambašić in Bavič-Gjalski.

CESAR V ŠLEZIJI.

Pri sobotnih cesarskih vajah je zmagala zahodna stranka, ki ji je poveljeval fcm. Fiedler, vzhodna stranka pod poveljstvom fcm. Horseckega se je morala umakniti. Vaje so velezanime. Uporabljajo tudi zrakoplove in zelo veliko avtomobilov.

V nedeljo je bil cesar z nadvojvodi pri sv. maši kardinala knezoškofa dr. Koppa. Mnogi je vladarja burno pozdravljala. Cesar je podelil kardinalu dr. Koppu veliki križ reda sv. Štefana. Po sv. maši je bilo pri cesarju veliko zaslisanje.

kot brat in sestra, pa on je še premlad, je še premalo poizkusil v življenju — zato — in pa — — zato se še ni hotel vezati za vedno. Vsled tega je med Jamesom in očetom nastal večkrat prepir in jaz sem uverjena, da je bilo temu tudi tako na usodepolni dan.«

»Ali je bil vaš oče z vajino zvezo zadovoljen?« vprašal je Holmes.

»Ne; nasprotoval je z vso odločnostjo. To je hotel le Mc. Carthy.«

Mladostni, sveži obrazek je zardel, ko je uprl vanj Holmes svoj prodirajoč in vprašujoč pogled.

»Hvala vam za vaše izvestje,« dejal je; »ali mi bo mogoče govoriti z vašim očetom, če ga jutri obiščem?«

»Bojim se, da ne bode dovolil zdravnik.«

»Zdravnik? Čemu?«

»Moj ubogi oče je že mnogo let bolan; ta strašni dogodek pa ga je docela potrl. Sedaj ne more iz postelje in dr. Willows trdi, da ima neozdravljiv živčni napad. Smrt gospoda M. Carthyja ga je tembolj pretresla, ker je bil njegov edini znanec izza one dobe, ki jo je preživel v Viktoriji.«

»Kaj pravite — v Viktoriji! To je važno.«

»Da, bil je med iskalci zlata.«

»Res, tam si je gospod Turner — kolikor sem čul — pridobil svoje premoženje.«

»Tako je.«

»Hvala vam, gospica. Vaše pripovedovanje je zame velikega pomena in koristi.«

OGRSKA POVEČANA.

Mešana ogrskorumunska obmejna komisija je uredila ogrsko-rumunsko mejo tako, da odstopi Rumunija Ogrski precej ozemlja pri Mehadiji do Bivice doline. Pretekli ponedeljek je zasedla Ogrska formalno novo ogrsko ozemlje.

MAŽARI PROTI CESARSKI PESMI.

Pred kratkim je igrala v Reki angleška godba cesarsko pesem. Nato so začeli žvižgati. Del poslušalcev je izkušal zadušiti žvižge s ploskanjem. Policija je aretirala nekaj oseb.

GRKI IN BOLGARI.

Grki poročajo iz Sredca, da je izjavil bolgarski minister za notranje zadeve, zastopnikom vevlasti, da je zdaj zagotovljen mir, a da ne more zanj jamčiti, ako bodo nadaljevale grške čete z grozodejstvi. Na grške vladne kroge je napravila ta izjava velik vtis, ker sklepajo, da je odobril knez Ferdinand postopanje bolgarske vlade in da ostane Petrov na krmilu ter da se vevlasti ne marajo vmešavati. Vse to bo tudi vplivalo na grško gibanje.

GOVOR SRBSKEGA KRALJA PETRA.

V Negotinu je nagovoril dne 31. m. m. srbski kralj meščane, ki so njemu na čast priredili bakljado. Kralja je pozdravil poslanec Petrovič, da so pripravljene Srbi žrtvovati premoženje in kri za domovino, nad katero se kupijo črni oblaki in groze neopravičeno časti in dostojnosti države. Kralj je odgovoril: Med vami ostanje v večnem spominu junaštva hajduka Veljaka, proslulega junaka mojega nepozabnega starega očeta. Boj obeh za svobodo domovine je bil obupen, a slaven. Mlade rodove so vedno navduševali zgledi moške vztrajnosti in požrtvovalnosti takratnih borilcev. Neodvisna kraljevina Srbska je sad stoletnih naporov naših dedov, naših očetov in bratov. Dolžni smo, da jo zapustimo krepko in sposobno za napredek našim potomcem. Ohraniti je pa težavnejše, kakor pridobiti, trdi srbska prislovica. Če so imeli naši dedi dovolj poguma in vztrajnosti, da so priporili domovini svobodo, imeti moramo tudi mi te čednosti, da vzdržimo, kar so nam priporili. Dolžni smo, da za našo ljubo domovino ne žrtvujemo samo zadnje kapljice krvi, ako bi se kdo dotikal njene neodvisnosti, marveč da varujemo tudi narodne pravice sedanje kraljevine. Pod mojim vodstvom bo Srbija delala, da se vzdrži ta red in mir na Balkanu, a bo tudi vedno pripravljena, da z vso močjo odbije one, ki hočejo poizkusiti, da pridobe v neredu in v nemiru kaj zase v škodo bistvenih naših narodnih koristi. Tako razumem dedščino, ki mi jo je zapustil moj ded.

VOJNE PRIPRAVE V BOLGARIJI.

Širi se vest, da je ukazala porta obvestiti inozemskim zastopnikom svoje vlade o velikih vojnih pripravah Bolgarije za napad na Turčijo. Med drugim se porta zlasti sklicuje na neki članek bolgarskega lista »Mir«, ki govori o tajnih ukazih ministrstva glede mobilizacije armade.

POMILOŠČENJE NA PRUSKEM.

Povodom rojstva vnuka nemškega cesarja so odpustili kazen 16 obsojencem. Kazensko postopanje zaradi razžaljenja veličanstva so uvedli proti sedmim listom, ki so grajali odlok.

VSTAJA NA KUBI.

Položaj je vedno bolj resen. Vstaja je nastala tudi v provinci Santiago, dasi vlada to taji. Za Almovo vlada je težak udarec, ker so se uprli v vzhodnih krajih otoka. V Cardenasu so neprestani boji med vstaši in med orožniki.

VSENEŠKI ZVEZNI SHOD.

V Draždanih je pričel 1. t. m. vsenemški zvezni shod. Na shodu je zelo veliko avstrijskih vsenemcev. Shod se je izjavil za pomnožitev nemške mornarice in je toplo pozdravljala nemška obrambena družba v Avstriji. osobito štajski in tirolski ljudski svet. Vsenemška zveza ima 148.615 članov.

ZA KRŠČANSKI NAUK V POLJSČINI.

Na Poznaniskem so priredili Poljaki mnogo shodov, na katerih so sklepali, da se otroci ne udeležijo pouka o krščanski nauku v nemščini.

RUSIJA.

Od 29. julija do 7. avgusta, pravoslavni koledar, so umorili na Ruskem razven Kavkaza in Finske, 101 policistov, orožnikov in uradnikov. Ranili jih pa 27. Zasebnikov so umorili in ranili 291. Oplenili 34 državnih prodajal za žganje in oškodovali zasebnike za 316.631, državne zavode pa za 1599 rubljev. Oboroženih napadov je bilo nad 150.

Železniškemu blagajniku vyborškega okraja, za 4 našemljeni moške oropali 20.000 rubljev, pri Maršanski so oropali blagajniku državne posojilnice žganja za 16.000 rubljev. V petek je bil napaden pri Libavi transport jetnikov. Vojski so streljali. Ubilih je osem, ranjenih pa več oseb. Več krogelj je poškodovalo hiše. Ubila je bila tudi neka mati s svojim detetom.

Ministrski svet je razpravljal o odpravi izjemnega stanja, o sklicanju dume, o diktaturi in o liberalnih prenosovih. Prve tri predloge so odklonili, četrtega pa nakazali odseku.

Pri napadu na Stolypina ranjeni knez Šahovskoj je umrl.

Vstajo na križarici »Pamjat Azova« je povzročil pop, ki so ga že zaprli.

Nevarno je obol general Trepov.

Neki pijani policijski agent je z nekim tovarišem napadel italijansko poslanstvo. V veži je streljal z revolverjem, ranil vratarja in pobil več šip. Policiste so zaprli.

Štajerske novice.

Š Naloge prihodnjega občinskega odbora v Celju našteva zadnja »Marburgerca«: Te so: 1. naprava vodovoda, 2. kanalizacija mesta, 3. ustanovitev nemške šole za Gaberje in 4. razširjenje meščanske dekliške šole v trgovinsko šolo. Prvo in drugo nalogo rešuje že cela vrsta občinskih odbornikov in želimo novim možem tudi mi, da bi imeli več sreče in pameti, kot njihovi predniki. Na tretjo in četrto točko pa bi opozorili one gospode, kojih glavna naloga je danes napadati duhovščino in njene naprave, zlasti tudi slovensko dekliško šolo. Ali ne bi bilo boljega dela za razne gospode, če bi se bavili z vprašanji, kako se naj paralizuje pogubni vpliv nemške šole v Gaberji, namesto da se zaletajo vedno v nas in našo stranko, ki je zmiraj in povsod pripravljena delati na narodnem polju. Iščete in preiščujete, kako bi preprečili vpliv nemške stranke na Štajerskem. To se vam ne bo posrečilo! To je prazno delo! Raje uničimo slabi vpliv Nemcev!

Š Iz Mozirja. Dne 8. t. m. se bo blagoslovila na slovesen način zastava tukajšnjega gasilnega društva. Sprejem gostov gornje Savinjske doline se bo vršil pri gostilni Premier, spodnje Savinjske doline pa v Libiji. Sodelovala bo vrta šostanjska godba.

Š Nesreča. Dvanajstletna hčerka gimnazijskega sluga v Mariboru, Lujiza Laupal, je 31. m. m. tako nesrečno prišla z roko v stroj za pukanje žime, da ji je tri prste desne roke zmečkalo.

Š Umrl je v Konjicah tamošnji dosluženi odvetnik g. dr. Mihael Lederer, oče sedanjega odvetnika dr. Roberta Lederer.

Š Najvišje potrjenje je dobil sklep štajerskega deželnega zbora od 28. novembra min. leta, s kojim se cestna proga Maribor-Ptuj-Zavrč uvrsti v I. razred okrajnih cest.

Š Ušel — a se vrnil. Dne 25. avgusta je iz mariborske moške kaznilnice pobegnil v večletno ječo obsojeni Franc Marinšek. Ze 31. min. mes. so ga prijeli orožniki v Slov. Bistrici in v njih spremstvu se je vrnil Marinšek v varno zavetje svoje celice, da odsluži zahvevi pravice.

Š Beg ga je izdal. Dninar Josip Nerat iz Košaka je 31. m. m. ukradel iz izložbe Marije Čirič v Mariboru par hlač. Storil je to tako previdno, da ga ni nihče opazil. Gredeč z ukradenimi hlačami na roki po ulicah zagleda stražnika. Slaba vest ga je tako bodla, da je pred stražnikom začel bežati. Stražnik je takoj slutil, da ima mož poseben vzrok, se ga bati, zato ga je zasledoval in vlovil. Nerat je sam priznal tatvino in šel zato v zapor.

Š Maribor. Pri tukajšnji vinarsko-sadlarski šoli bo se vršil tečaj za izkoriščanje sadja in sočivja od dne 17. do 22. septembra. Poduk je brezplačen. Prostor bo za 30 udeležnikov. Poslušalci Slovenci naj zahtevajo, da se bo razlagalo tudi s pomočjo slovenščine, čeravno razumejo nemščino. Toda k poduku prihajajo in bi radi prišli tudi ljudje, ki nemščini ne morejo slediti.

Koroške novice.

k Saški kralj Friderik Avgust je došel dne 28. pr. mes. s svojo lovsko družbo v Rabl, kjer se je nastanil v gostilni »pri pošti«. Tam mudeči se častniki so se mu predstavili.

k Duhovnih vaj se je udeleževalo poleg premil. kneza in škofa dr. Jožefa Kahna 80 duhovnikov, med temi 39 Slovencev.

k Učinek slovenskega napisa opazujemo v Velikovecu. Redko kateri dan mine, da bi ne zašel v velikovski »Narodni dom« kak slovenski gost iz sosednih dežel, potujoč skozi Velikovec. Pogostokrat so se slišale poprej pritožbe od tujih gostov, da so iskali »Narodni dom«, toda ga niso našli, ker ni bilo slovenskega napisa. Slovenci, na dan s slovenskimi napisi!

k Krasno vreme je nastopilo za skoro celetnim vsakdanjim deževanjem. Po dnevi vlada precejšnja vročina, dočim so noči že občutno mrzle.

Izpred sodišča.

Nepravi obtoženci: V soboto, dne 1. t. m. se je vršila pri tukajšnjem deželnem sodišču zanimiva kazenska razprava iz železniškega življenja. Poslušalcev je bilo pri obravnavi, ki je trajala skoraj do 8. ure zvečer, vse polno, več kakor pri porotnih obravnavah. Občinstvo je z zanimanjem sledilo dogodkom in je končno bilo prepričano, da državno pravdnštvo ni posadilo pravih krivcev na zatožni klopi. — Predmet obtožbi je bil sledeči: Dne 7. prosinca t. l. zjutraj je moral od Trsta prihajajoči tovorni vlak št. 155 čakati na progi pred postajo Planina, tako, da v smeri iz Trsta ne bi smel noben vlak prihajati od Rakeke proti Planini toliko časa, da bi se vlak št. 155 umaknil, ker bi sicer poznejši vlak lahko trčil ob čakajoči vlak št. 155. Kljub temu se je peljal tovorni vlak št. 117 skozi postajo Rakek, ne da bi ga kedo vstavil, in je v resnici trčil ob vlak št. 155. Pri tem se je poškodoval vodja drugega vlaka št. 117, Franc Slanovič težko, dva druga uslužbenca pa lahko. Razbilo se je tudi nekaj vozov čakajočega vlaka št. 155. — Krivdo na tej nesreči pripisuje obtožnica v prvi vrsti azistentu Gvidonu Stedry, ki je imel tisto jutro službo v Rakeku. On je namreč ravno, ki je prihajal drugi vlak št. 117 proti postaji Rakek zapustil svoj službeni prostor na peronu in šel na potrebo, ker je imel hud črevesni katar. Med tem časom je prišel vlak in se odpeljal skozi postajo, ne da bi ga bil kdo ustavil. Stedryjevo krivdo ugleda oblast v tem, ne da bi bil dal kakemu drugemu železniškemu uslužbencu naročilo, naj vlak vstavi. Stedry se je zagovarjal s tem, da mu

tudi v odsotnosti ni bilo treba dati navodila neki drugi osebi, da vlak vstavi, to pa zaradi tega ne, ker se je imel vlak št. 117, ki je nesrečo povzročil, na Rakeku itak vstaviti. Vlakovodja Slanovič je namreč že iz št. Petra naročil, naj ga čaka na Rakeku en zavirač; da tega vzame na vlak, bi bil moral Slanovič na Rakeku vstaviti. Mesto tega se je pa proti predpisom peljal skozi postajo, kar je nesrečo povzročilo. Če bi bil storil Slanovič svojo dolžnost in vlak vstavil, bi ga bil Stedry lahko obvestil, da zaradi vlaka št. 155 ne sme naprej. Vendar je skušal Stedry še na vse moguče druge načine preprečiti nesrečo, tako je na primer signaliziral po vsej progi Rakek-Planina, da naj se vlaki vstavijo. Toda železniški aparati niso ubogali, ker so bili nomanjkljivi. Drugi krivec po mnenju zatožne oblasti je bil železniški čuvaj Miha Zerkav, ki po prihodu vlaka št. 155 ni šel dovolj naglo vlaku št. 117 nasproti in tega vstavil. Zerkav je v svoje opravičenje trdil, da je bila tisto jutro huda burja, močan metej in že precej snega. Ni torej mogel v času, ki ga je imel na razpolago, napraviti 600 metrov dolge predpisane poti proti vlaku št. 117. — Tretji obtoženec je strojevodja vlaka št. 117, Matija Vičič. — Temu očita obtožnica, da je po progi Rakek-Planina prenapelgo vozil, vsled česar mu ni mogel priti čuvaj, M. Zerkav dovolj daleč nasproti. Vrh tega bi pri bolj počasni vožnji vlak lažje in prej vstavil. Dokazalo se je po pričah in po izvedenih, da je vozil Vičič po progi brez pare, ker proga viši, da torej ni mogel niti hitreje niti počasneje voziti, dalje pa tudi, da je prišel natančno ob predpisanem času na svoje mesto. — Iz cele razprave se je videlo, da je nesrečo povzročil v prvi vrsti vlakovodja Slanovič, ki je v Rakeku naročil zavirača, pa ni dal vlaka št. 117 vstaviti, dalje pa vzorni aparati za signale, ki niso ubogali. — To je sprevidelo tudi sodišče in je vse tri obtožence vsake službene nemarnosti popolnoma oprostilo. Pri Vičiču je celo državni pravdnik sam predlagal oprostitev. — Občinstvo je z vidno zadovoljnostjo vzelo sodbo na znanje. — Sodnemu zboru je predsedoval g. svetnik dr. Travner, obtožno oblast je zastopal g. dr. Kremžar.

Dnevne novice.

+ Slovanski dnevi v Zagrebu. Predvečrajšnjim je bila slovesno otvorjena hrvaška deželna gospodarska razstava v Zagrebu. Istočasno s to razstavo sta bili otvorjeni v Zagrebu tudi higijenična razstava in umetniška razstava. Včeraj je bil v Zagrebu sokolski dan. Na sokolskem izletu je bilo navzočih na stotine Sokolov iz vseh slovenskih krajev, 450 Sokolov iz Poljske je pripeljal poseben vlak, Čehov je bilo 600, Praga je poslala na slavnost deputacijo županom dr. Grossom in podžupanom dr. Styckom na čelu. Srbov je bilo 200, Bolgarov 220. Pri dohodu slovenskih Sokolov v soboto se je na kolodvoru v imenu slovenskih Sokolov zahvaljeval za sprejem dr. Rybač. Dejal je: Hrvatje so uvideli, kako nevhvaležen je Dunaj, zato so obrnili Dunaju hrbet, Dunaj je sedaj v neprijetni situaciji in poizkuša napraviti zopet boljše odnose do Slovencev. To se pa ne posreči, ker Slovenci nečejo delati rdnorume politike. Tudi Slovenci bodo stali na braniku proti »Drangu nach Osten«. Vseh Sokolov je bilo včeraj zbranih v Zagrebu nad 10.000, število vseh gostov, ki so včeraj prišli v Zagreb pa cenijo na 25.000. Mnogo gostov je moralo ostati brez prenočišč. Ljubljansko mesto je zastopal ljubljanski župan Hribar. V predvečer slavnosti, v soboto zvečer, je bil komerz, na katerem so govorili: praški župan Groš, dr. Podlipny, dr. Mazzura, dr. Vrbanič, Hofer, Ivan Hribar. Vsi govorniki so povdarjali potrebo skupnega nastopa Slovanov proti prodirajočemu pangermanizmu. Jako se je opazalo, da Rusi na kongresu niso bili oficielo zastopani. Včeraj opoldne je bil slavnostni spreved, katerega se je udeležilo vseh 10.000 Sokolov. Ko je spreved, ki se je pričel razvijati ob 11. uri dopoldne, ob 1. uri prišel pred umetniški paviljon, je pozdravil goste župan dr. Amruš z navdušenim govorom. Na čelu spreveda je bil oddelek jahačev, zaključilo pa je spreved 44 hrvaških sokolskih društev. Popoldne je bila javna telovadba, zvečer je bila slavnostna predstava v gledališču, v streljalni elitni ples, na vrtu »Kola« pa koncert vseh zagrebških pevskih in tamburaških društev. Danes se nadaljuje tekmovalna telovadba med slovenskimi in hrvaškimi Sokoli, dalje so si danes dopoldne gostje ogledali razstavo, ob 1. uri popoldne se je pa pričel slavnostni banket. Popoldne se vrši zopet javna telovadba. Ves Zagreb je v zastavah.

+ Notranje politični položaj. O položaju pišejo »Narodni Listy«: Prej kakor druga leta prično letos parlamentarna posvetovanja. Odsek in plenum bosta predvsem razpravljala novi zakon o volilni preosnovi in vse, kar je z njim v zvezi, kar odstopita potem gosposki zbornici. Začetkom zasedanja predlože zbornici redni proračun za l. 1907. Državni zbor bo zboroval do konca novembra, nakar zborujejo v Budimpešti delegacije tri tedne. Kon-

cem leta zborujejo deželni zbori kratek čas, nakar sledi januarja kratko državnozbornsko zasedanje. Januarja razpuste državni zbor, razpišejo takoj volitve in skličejo novi državni zbor. Iz poljskih krogov se poroča, da se vrše nove volitve po celi državi dne 25. marca 1907, nova zbornica bo pa sklicana meseca aprila 1907.

+ Vizitacija in birmovanje. Premilostni g. knezoškof ljubljanski dr. A. Bonaventura Jeglič se je soboto 1. septembra odpeljal na kano-nično vizitacijo in birmovanje v leskovski in semiški dekaniji. Vizitacija bo trajala do 26. septembra.

+ V ilustraciji liberalnih protestnih shodov. Kakor se nam poroča iz verodostojne strani z Notranjskega, so dotični liberalni in radikalni visokošolci, ki so se udeležili protestnega shoda v Št. Petru, dobili zastoj vožnje, jed in pijačo, ter vsak 2 K, da so delali »štimungo«. Torej za denar — radikali in liberalci; včasih se je to očitalo Daničarjem...

+ Podeljeni sta župnija Javorje nad Škofjo Loko č. g. Janezu Pfajfarju in župnija Št. Lenart č. g. Frančišku Severju.

+ Lokalna železnica Kranj-Tržič. Pogajanja o koncesiji lokalne železnice Kranj-Tržič so končana. Vsak čas objavijo koncesijo. Železnica se financira po 1.750.000 kron državne garancije, dežela in zasebni udeleženci so zagotovili 320.000 kron. Progo zgradi in upravlja država. Dela razpišejo v najkrajšem času.

+ V Dolu pod Ljubljano je bilo včeraj v izobraževalnem društvu dobro obiskano predavanje. Govorila sta Gostinčar starejši in mlajši in sicer prvi o stanovskih zavesti, drugi pa o narodnem gospodarstvu in združništvu. Poslušalcev je bilo mnogo, ki so z zanimanjem sledili predavanju.

+ Tretji jugoslovanski književniški kongres. Uprava novoosnovane zveze jugoslovanskih književnikov in časnika je imela nalogo določiti kraj za tretji jugoslovanski kongres. To bo najbrž Ljubljana ali Zagreb.

— Jugoslovanski dnevi v Bolgariji. V ta zanimivi dopis se je na konec urinila pomota. Jugoslovanski prapor obstoji iz barv: rdeče (ne črne), modre, zelene in bele, kakor je v tretji koloni na prilogi sestavljen okvir.

— Cerkev na Viču se prične graditi z današnjim dnem, delo je izročeno stavbeniku gospodu Viljemu Treo. Letos se postavijo temelji, se sezida podstavek, stolp pa se gradi kvišku, dokler bo ugodno vreme. Ako ne bo nesreče, bo cerkev drugo jesen posvečena. Z denarjem, nabranim do sedaj, je plačan obširni prostor, za cerkev je ostalo le prav malo; sv. Anton Padovanski nagni srca svojih častilcev, da pripomorejo k stavbi! Kakor kažejo načrti, bo cerkev lepa, prostorna, petindvajset metrov od državne ceste proč in poldrugi meter višja od nje; stala bo ravno onstran šole in tvorila s šolo in pošto vred središče viške občine. Župnišče je že pod streho. Koncem meseca bo slovesno blagoslovljenje temeljnega kamna.

— Poročil se je gospod Dragotin Gilčert, veleposelnik in pisarniški ravnatelj v Gorici, z gdč. Anči Cizeljevo v Celju.

— Dolenjci na zagrebški razstavi. Kmetijska podružnica v Novem mestu priredi v nedeljo, 16. t. m. skupni obisk Dolenjcev zagrebške kmetijske razstave.

— Velika slavnost bo prihodnjio nedeljo v Tolminu, kjer razvijejo zastavo »Narodne Citalnice«. Slavnosti se udeleži okoli 50 društev. Tržačani prirede v Tolmin poseben vlak. Kumiča zastavi bo gospa Marija Pri možičeva.

Š Iz Črnomlja. V nedeljo, dne 9. t. m., prirede črnomaljski diletantje trodejsko veseloigro »Na ogledih« (spisal Anton Medved). Predstava se vrši ob osmih zvečer v salonu hotela Lackner. Po predstavi petje in prosta zabava. Cene sedežem I. vrste 1 K, za obitelji 2 K, II. vrste 60 v, za obitelji 1 K 20 v, stojišča 40 v. Ker se vrši predstava v korist pogorelcem na Desincu, se preplačila hvalno sprejemajo. K obilni udeležbi vabijo črnomaljski diletantje.

— Zaročil se je g. Ribnikar, ustanovitelj »Prosvete«, z gdč. Göbel iz Draždan.

— V Ameriko je šel iz Kranja klepar Valentin Američ.

— Meščansko godbo ustanavljajo v Škofji Loki.

— Kranjski obrtni nadzornik je nadzoroval lani 731krat v 664 delovršbah. Stavke so bile štiri, pri dveh je nadzoroval nadzornik. Zaradi 28 prestopkov je ovadil delodajalce. Delodajalci so se obrnili 78krat, delavci pa 88krat na nadzornika, da posreduje. Mnogo novih obratov so ustanovili, ne da bi obvestili obrtno oblast. Obrtni nadzornik graja osobito nezdrave razmere po raznih opekar-nah, ki so take, da je res skrajni škandal. Ne-zgod je bilo naznanjenih nadzorniku 1235, med njimi 18 smrtnih. Nadzornik je zasledil 34 delovršb, ki niso imele naznanjenih delavcev za slučaj kake nezgode. V nadzorovanih podjetjih je 12.731 moških in 4808 ženskih z 554 mladoletnih moških in 202 ženskih mladoletnih delavk. Dobil je 19 delavcev, ki so bili stari 14 let. Ni še urejena povsod zakonita delavna doba, kakor tudi ne vajensko vprašanje. Sploh je število vajencev sorazmerno na Kranjskem preveliko. Obrtni nadzornik ome-nja tudi draginje zaradi gradnje nove želez-nice in pa stanovanjske razmere delavcev.

— Počastitev. Nemški trg Eberstein na Koroskem je izvanredno počastil v naših krogih občežnanega in priljubljenega gosp. grofa Oskarja Christalnigga. Za njegov rojstni dan se mu je poklonil korporativno občinski zastop pod vodstvom župana gospoda Talakerja, prostovoljna gasilna in pevka društva iz trga in okolice pa so mu z godbo na čelu priredila ob udeležbi ogromne množice ljudstva obhod in krasno serenado na gradu Eberstein. Počastitev je bila v zahvalo za mnogo-brojne dobrodelne naprave, katere je grof Christalnigg naklonil občini in v dokaz splošnih simpatij, katere uživata on in gospa soproga v okraju.

— Delna omejitev civilnega, tovarnega prometa o priliki letošnjih vojaških vaj na Kranjskem. Povodom vojaških vaj in vsled obširnega prevažanja čet, ki se vrše meseca kimovca 1906, se sledeče odredi: V času od 4. do vštete 5. kimovca se brzoovozno in tovarno blago, vendar izvzemši žive živali in lahko pokvarljivo blago, na postajah dolenskih železnic in proge Trbiž-Ljubljana, dalje dne 5. kimovca 1906 na postaji proge Ljubljana-Kamnik, za odpravljanje ne sprejema. — Na podlagi določb § 63. o. p., oziroma § 6. izvrš. določb, k čl. 14 mednarodne pogodbe v železniškem, tovarnem prometu, se z veljavnostjo od 4. do vštete 6. kimovca 1906 k pravilniški dobavi dobi določil podaljšanje dveh dni za brzoovozno in tovarno blago. To podaljšanje se tiče onih transportov, ki se na črtah c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu prejemajo in oddajajo, ali so za prevoz po teh črtah določeni in katerih izvršitev se v omenjenem železniškem okolišu ali zunaj njega, povodom imenovane omejitve civilnega tovarnega prometa ovira.

+ Osebnosti. Inženir g. Rudolf Selak je imenovan za stavbinskega adjunkta pri železnici na Jesenicah. — Absolvirani učiteljski kandidat g. Ivan Bajde je imenovan za šolskega voditelja v Brunsu Kal, suplent g. Fr. Stupar je pa prestavljen v Telče. — G. Rajmund Svetek je prestavljen iz Ljubljane k okr. glavarstvu v Kamnik, g. Kordin pa iz Kamnika v Radovljico. — G. Ivan Batagelj, višji revident in prometni kontrolor tudi za gorenjsko železnico je premeščen iz Beljaka v Trst. — Okrajni višji komisar v Radovljici, g. Franc Schitnik je premeščen k agrarni komisiji v Ljubljano. — Odlikoval je Nj. Vzvišenost vojvoda Pavel Meklenburški blag. gosp. okrajnega glavarja novomeškega, barona Rechbacha s podelitvijo Greifovega reda.

— Dementira okrajno glavarstvo v Opatiji vest, da bi ondi prišli na sled neki igralnici. — Utopljenec. Hlapca Jožefa Strgarja so pri Zdenčih potegnili iz Save.

— Nesreče v Ameriki. V Moon Runu (Pa.) je ubilo v rovu Janeza Korošca, doma iz Rakitne pri Borovnici. — V Pueblo (Colo.) je ponorel v rovu J. Kastelic, doma iz ambruske župnije na Dolenjskem.

— Graščino Radelco na Dolenjskem, last ljubljanskega veleposestnika Karola Kavšeka so kupili trije kmetje za 92.000 kron. Ti trije kmetjski posestniki so župan Jožef Pungaršič, Janez Novak in Frančišek Weiss.

Ljubljanske novice.

Ij Primarij g. dr. Gregorič se je vrnil z dopusta in prevzame zopet svojo zdravniško prakso.

Ij Slovensko gledališče. Poroča se nam: Na povabilo intendance se je zbralo včeraj dopoldne ob 10. uri vse oboje opere in drame v gledališki dvorani. Zbrano oboje je pozdravil g. intendant, uradnik g. Fr. Govekar, naglašujoč, da zahteva za bodoče pri gledališču največji red ter najvzornejšo disciplino. Od obojca, njegove ambicije, rednosti in točnosti je odvisen nivo slovenskih predstav, kakoršen bode ta nivo, take bodo tudi kritike in tak bode renomé zavoda. Intendanca je poskrbela drami in operi velik in krasen repertoar, ki presega daleč repertoarje provincialnih gledališč; na oboju pa je sedaj, da se ta lep repertoar izvrši. To mu bode letos tem lažje, ker se je ensemble izčistil nemirnih duhov in ker se je angaževalo za dramo in opero nekaj novih članov, pred katerimi gre sloves, da so resnobni, marljivi umetniki (ga. Taboršká, g. režiser Taborški, g. Burjaktarovič in g. Resunov). Intendanca bo z neizprosno strogostjo zahtevala pri gledališču mir, red in točnost ter bode z vso strogostjo izvrševala določbe hišnega disciplinarnega reda. Vsak član bo imel dovolj posla in prilike, odklopati se. V imenu režiserjev in vsega oboja se je g. režiser A. Verovšek zahvalil g. intendantu za ljubeznivi pozdrav ter je izrekel v imenu vseh članov veselje, da se naznanja nova doba reda in resnično umetniškega delovanja pri slovenskem gledališču. Po tem shodu se je vršila pod predsedstvom intendanta prva seja vseh režiserjev. Sezona se odpre dne 2. oktobra z opero.

Ij Umrl je višji poštni oficijal g. Karol Butorac. — V Gradcu je umrl višji deželno-sodni svetnik v pokoju g. Lorenc Rattek, star 77 let. Pokojnik je svoj čas služboval tudi v Mokronogu, Metliki, Planini, na Vrhniki, Ribnici in Ljubljani. — V Rabensteinu je umrl umirovljeni sekcijski šef finančnega ministrstva g. Benjamin Possauner baron Ehrenthal, častni meščan ljubljanski.

Ij Tujci v Ljubljani. Meseca avgusta t. l. je došlo v Ljubljano 4996 tujcev (za 699 več kot prejšnji mesec in za 487 več kot v istem mesecu lanskega leta.) Od teh se jih je nastanilo v hotelu: Union 926, pri Slonu 958, pri Maliču 482, Lloyd 557, Ilirija 321, pri Avstr. cesarju 326, Štrukelj 189, pri Bavarskem dvoru 211, Grajzer 169, Južni kolodvor 190, v ostalih gostilnah in prenočiščih pa 667.

Ij Dovažanje panjov v Ljubljano k medarjem se pričinja od tega tedna naprej. Deputacija čebelarstva je bila lani in letos pri gospodu županu, mu pojasnila položaj čebelarjev in ga prosila, naj zapove medarjem, podirati panji v zaprtih prostorih. Deputacija je pojasnila gospodu županu, kako škodo trpe vsled tega čebelarji okrog Ljubljane, ker njih čebele hitro zavohajo po dvoriščih razstavljeni posodi, donajajo domov destikrat že izprijen in izkisan med ter s tem provzročijo gnjilobo. Vsled te boleznine trpe škodo samo tukajšnji čebelarji, marveč čebelarska kupčija na Kranjskem sploh. Gospod župan je deputaciji obljubil, da bo v tem oziru izdal stroge ukaze, nakar sedaj opozarjamo gospoda župana, da izpolni, ako še ni izpolnil dane obljube. Tudi občinstvu bo s tem ustrezno, da ne bode nadlegovano od čebel, katerih je okrog medarjev in v bližnjih ulicah cele roje. Končno še opozarjamo mestnega gospoda fizika, naj nadzoruje medarje v delavnih gleda snaznosti in pri pridelovanju medu, da bode občinstvo dobivalo pristen med, ne pa zmes medu, stlačenih čebel, zalege in sirupa, kakor se to godi sedaj. Saj imamo postavbo proti pokvarjanju živil. — Čebelarji.

Ij Velik pretep je bil včeraj pred gostilno »pri Tigru« ob jubilejnem mostu. Teplo se je pet ponočnjakov, štirje so tolkli enega, katerega bi bilo skoro ubiti, da ni vmes posegel poštni poduradnik g. Spiller, ki je tačas k sreči prišel mimo. Ljudje se zgražajo, da policija mirno gleda te vedne kravale. Radi enega gostilničarja nima miru cela okolica pri jubilejnem mostu. Kdaj bo policija napravila red? Ali bode radi teh vednih kravalov po mestu, treba res pričeti akcijo na drugem mestu? To je naša zadnja beseda na adresu mestne policije. Če ona ne napravi reda po mestu, bomo dobili pot, da red in mir drugi napravijo.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLILNA PREOSNOVA.

Dunaj, 3. sept. Govori se, da nameravajo volilno preosnovo izvesti v zbornici tako, da drugo branje v zbornici pospešijo tako, da en bloc potrdijo vsa določila o volilni reformi kakor jih odobri odsek za volilno preosnovo.

NAČELNIK AVSTRIJSKEGA GENERALNEGA ŠTABA V NEVARNOSTI.

Tešin, 3. septembra. Pri današnjih vojaških vajah se je spodrsnilo konju šefa generalnega štaba Becka, ko je hotel prekoračiti neki potok. Konj je bil nakrat v vodi, seboj pa je potegnil Becka, ki se je do glave potopil v vodi. Beckovi spremljevalci so hitro posegli vmes ter se je posrečilo, da je Beck dosegel obrežje, kjer je takoj zasedel drugega konja in brez presledka nadaljeval z vodstvom vojaške vaje.

HRVAŠKI DIJAKI ZA HRVAŠKE PRAVICE.

Budimpešta, 3. septembra. Iz Sofije se vračajoči hrvaški dijaki so na kolodvoru v Zemunu nastopili proti uradnikom ogrskih železnic, ker so uradniki govorili samo mažarski. Došlo je do pretepa, kateremu je šele napravil konec odhod vlaka. Na postaji Indija so se hrvaški dijaki spoprijeli z nemškimi dijaki. Tu se je razvil tako pretep, da je policija potegnila gole sablje. Tudi v Rumi so bili kravali.

STAVKA V ČEŠKIH PREMOKOKOPIH.

Praga, 3. septembra. Stavka narašča in postaja opasna. Stavkujoči rudarji nastopajo nasilno. V noči od sobote na nedeljo so v Duhcovem, Sadovicu in Osegu stavkujoči rudarji napadli in pobili okna in porušili opravo po stanovanjih delavcev, ki niso stavkali. Orožniki so zaprli voditelje stavke. Zaprli so šest rudarjev, mladih anarhistov.

Toplice, 3. septembra. Med organiziranimi delavci je bil včeraj krvav pobj, ker so organizirani delavci sklenili čakati osem dni na odgovor delodajalcev. Vodja organiziranih delavcev je ranjen z nožem. Orožništvo je z nasajenimi bajoneti napravilo konec pretepa.

NAMENI RUSKIH REVOCIONARJEV.

Peterburg, 3. septembra. Peterburški generalni guverner je naznanil vsem ruskim guvernerjem, da nameravajo revolucionarji poslati agitatorje v vse ruske kraje, da se dela na splošno vstajo kmetov. Med dnevi 23. in 28. sept. nameravajo revolucionarji pričeti splošno stavko. Guvernerji so dobili potrebna navodila. Socialnodemokratska stranka razvija živahno delovanje in je izdala letak na kmete, naj se upro Stolypinovi vladi.

NAPAD NA ODPOSLANCA RUSKEGA MINISTRSTVA.

Peterburg, 3. septembra. Kurir ministrstva se je peljal z važnimi državnimi akti v drugo ministrstvo. Med potjo je napadel kurirja njegov kočijaž, oropal akte in pobegnil. Napadalec je policiji znan.

IZPREMENJENE SMRTNE OBSODBE.

Helsingfors, 3. septembra. Smrtne obsodbe radi sveaborškega upora so izpremenjene v dosmrtno ječo oziroma v večletno prisilno delo.

TREPOV UMIROVLJEN.

London, 3. septembra. Iz Peterburga prihaja poročilo, da je res Trepov radi bolehnosti umirovljen.

Narodni gospodar.

Hmelj. Na Zgornjem Avstrijskem letina srednje dobra. Hmelj večinoma že nabirajo.

Cene se sučejo med 140 do 160 kron za 50 kilogramov. — Na Srednjem Štajerskem letina splošno slaba. Za prima-hmelj ponujajo 4 krone za kilogram. — Na Spodnjem Štajerskem so pričeli splošno hmelj nabirati 16. avgusta. Množina zaostaja za lansko, prekaša pa letošnji hmelj glede finosti in vsebine lupulina lanske hmelj. Trgovci ponujajo 120 kron za 50 klg., s čimur pa lastniki niso zadovoljni. — Zateški hmelj (Češko) je dober. Pridelali so ga približno 60.000 carinskih centov po 50 klg. Cena 200 do 230 kron za kilogram. — V aški okolici so pridelali 15.000 carinskih centov hmelja; ena šestina normalnega pridelka. Cena 170 do 180 kron per 50 klg. — Na Moravskem je blago izvrstno. Pridelke cenijo na 9000 carinskih centov. Cena 140 do 160 kron per 50 klg.

Potrni najgobje žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest o smrti našega iskreno ljubljenega očeta, starega očeta, pradedu in tasta, gospoda

Rudolfa Endlicher

c. kr. okrajnega tajnika v pok., posestnika zlatega križa in častne svetinje za 40 letno zvesto službovanje,

ki je po mučni bolezni prejemši sv. zakramente za umirajoče, v 84. letu svojega življenja, danes ob 8^{1/2} uri zjutraj, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega pokojnika se bode v torek dne 4. sept. ob 5^{1/2} uri popoldne v hiši žalosti Gradaške ul. 8 blagoslovilo in potem na pokopališče pri Sv. Križu položilo k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

Blagi pokojnik se priporoča v požno molitev in častni spomin.

V Ljubljani, 3. septembra 1906.

Avgust in Pavel Endlicher, sinova Viktorina om. Rudman in Eugenija, Endlicher, hčeri; Josip Rudman, zet; Ela in Irma Endlicher, sinahi; desetero vnukov; dve pravnukinji.

Globoko potrtem srcem naznaja vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je najin nepozabni oče, gospod

Lovro Zdešar

hišni posestnik in žganjekuhar

dne 1. septembra ob 3. uri popoldne po dolgi mučni bolezni mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši danes, 3. septembra, ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti na viško pokopališče,

Glince, 3. septembra 1906.

Pavla in Lovro, otroka.

10 delavcev za gradnjo vodnjakov

se takoj sprejme proti dobri plači.

Oglasila pri inženjerju 1972 1-1

Lachniku v Bethovenovih ulicah šte. 4 v Ljubljani.

Louvo Hafner
organist in posestnik

Slavica Hafner roj. Bergant
poročena.

Preška 2. septembra 1906

1977 1-1

Tereziya Butorac obdovela Ribič naznanja potrtega srca v svojem kakor tudi v imenu svoje nečakinje Marije Mayer žalostno vest, da je njen iskreno ljubljani, nepozabni soprog, ožir, stric, gospod

Karol Butorac

c. kr. poštni nadoficijal

po kratki in mučni bolezni, po prejemu sv. zakramentov za umirajoče, danes dopoldne v 65. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal

Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 3. t. m., popoldne ob 6. uri iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta št. 13, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi Marijinega oznanenja dne 4. t. m. ob 9. uri dopoldne.

V Ljubljani, 2. sept. 1906.

Sprejmeta se 1970 3-1

2 učenki

na hrano in stanovanje. Več se izve v Kolodvorskihulicah, prtiličje.

Dr. Fran Zupanc
ne ordinuje
do 12. septembra.

1973 1-1

The Kinematograph Edison

s pred kratkim izboljšanim strojem v hotelu „Ilirija“, Kolodvorske ulice.

Golobja vila

na novo izšlo, barvano. Potovanje okoli zvezde. — Bramba Port Arturja.

Dobri sodnik.

Izgubljeni ščipalnik. — Električni tok.

Predstave vsak dan od 5. do 10. ure zvečer.

Ob nedeljah in praznikih od 2. do 10. ure zvečer.

Dopoldanske predstave od 10. do 12. ure.

Vsako soboto nov program.

V slučaju poškodbe kake slike se ista nadomesti z drugo.

Cene: I. prostor 50 vin., II. prostor 30. vin., vojaki in otroci 20 vin.

Ravnateljstvo.

1976 1-1

Jugoslovanski dnevi v Bolgariji.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Sofija, 31. avgusta.

Bili so jugoslovanski dnevi v Sofiji in so minili. Končan je tudi kongres književnikov in časnikarjev ter konference jugoslovanske omladine. Gostje so se razšli iz Sofije na razne strani. Večina se je vrnila vsak na svoj dom, nekoliko jih je odpotovalo proti Carigradu. Z obžalovanjem moram konstatirati, da so bili ti »svečanostni dnevi« jako malo svečanostni ter z rezultatom ni nikdo zadovoljen, ne oni, ki so navajeni vsako stvar soditi po tem, kar vidijo in slišijo, niti oni, ki so sledeč vabilu prišli iz daljnih krajev na to »slavnost« prevozivši se na sto in sto kilometrov, in naposled niti sami prireditelji teh svečanosti.

Gostje so odšli nezadovoljni, mnogo izmed njih se popred, ko je bilo slavlje končano, večinoma radi tega, ker jih ni nikdo sprejel in jim ves čas njihovega bivanja tukaj nikdo posvetil najmanjše pozornosti. Kakor pozabljene sirote bili so prepuščeni samim sebi, nikdo se ni bral zanje. Poleg tega pa še neverjetno visoke cene budiš za stanovanja in hrano in drugo, uplivalo je, da so si gostje želeli, kolikor hitro mogoče, odkriti se take »gostije«.

Domačini, Bolgari, so nezadovoljni ne toliko zato, ker so uvideli, da niso bili v stanu zadovoljiti gostov, marveč zlasti zato, ker se jim je izjalovilo, da bi bil ob priliki teh »svečanosti« vjeli kaj za svojo nacionalno korist in dosegli kako resolucijo glede želje vseh Jugoslovancev, naj se da Makedoniji avtonomija, seveda po njihovem (bolgarskem) nazoru pod bolgarskim okriljem.

Zanimiva je bila sestava »kongresa književnikov in časnikarjev«. Izmed Slovencev ni bilo na njem niti enega uglednejšega. Vseled tega so si morali izbrati predsednikom Hribarja, ki pa ni bil prisoten.

Izmed srbov ni bilo niti enega časnikarja. Vseled sklepa »Srpskoga novinarskog udruženja«, da se srbski časnikarji ne udeležijo tega kongresa, se je naš dopisnik, ki je prvotno bil določen delegatom srbskih novinarjev, — udeležil kongresa edinole kot dopisnik »Slovenca«. Tudi uglednejši srbski pisatelji in književniki niso bili zastopani. Izostali so srbski pisatelji, kojih imena navajam v sledečem in ki so sedaj pravi in poklicani nositelji srbske književnosti. Ti so: Adamov, Nušić, Matavuli, Stojan Novaković, Mijatović, dr. Nikola Gjorić, dr. Svetislav Stefanović, Milodar Mitrović, Domanović, Dragutin Ilić, dr. Kostić, Alekso Santić, M. Gj. Milčević, Grčić, Joša Tomić, Jol. Desančić, Marko Coz, M. Živković, dr. Steva Pavlović, dr. Al. Mitrović, Ljuba Jovanović, Ljuba Kovačević, dr. Jovan Cvijić, dr. Turoman, Lazanić, general Mišković, dr. Bahut, Sreten Pašić, Bora Popović, Zorijo Popović, Osman Djikić, Curčin, Fakšić, Jovan Zivanović, Andra Gavrilović, Ljuba Stojanović, Komarčić, Milovan Glišić, Miko Sretenović, Čipko, Budisavljević, Nikola Zanković, Uskoković, Pera Odović, Omučikus, Pribičević, Jovan Protić, Čeda Popović, Davičo, Živko Romanović, Milorad Petrović, Gligorić, dr. Božo Nikolačević, Milena Šimićeva, dr. Draža Pavlović in Čizković.

Izmed srbskih književnikov udeležili so se kongresa edino ti-le: Boza Stanković, Karabegović, Petar Kočić, Sava Vbletić, Corović in dr. Skerlić, razven teh pa še nekaj mladih profesorjev, ki nimajo zaslug niti del na književnem polju. Zato je bil od strani Srbov izvoljen predsednikom neki v književnosti popolnoma nepoznan gimnazijski profesor, za katerega razven njegovih učencev živa duša ni vedela, da je na svetu. Izvoljen je bil zato, ker je bil edini med Srbi, ki je izpolnil trideseto leto. Najbolje zastopani so bili Hrvatje, ker so bili med njimi možje kot Gjalski, dr. Harambašić, dr. Dežman, Peroslav Ljubić, Zdravko Lenc, Fran Arčič, dr. Livadić, Tomislav Ivkanec in drugi. Bolgari, dasi domačini so bili jako slabo zastopani. Od vseh književnikov bil je edini udeleženec Stefan Bobčev, od časnikarjev le Georgi Nikolov in razven njega 2—3 mladi časnikarji. Bolgarski tovariši so mi pojasnili, da se njihovo književno društvo ni hotelo udeležiti kongresa vseled tega, ker resnično ugledni časnikarji niso člani »novinarskoga društva«, kojega člani so — tako so mi zatrjevali — samo taki, katerih pravi književniki in časnikarji ne priznavajo niti prvimi niti drugim.

Tako sestavljen kongres ni ničesar pridobil in ničesar izgubil, ker ni ničesar delal in storil. Pa če bi bil tudi sklenil kake glasne sklepe, kdo naj bi jih smatral za lastne, kdo upošteval in izvrševal? Nikdo!

Ce resumiram vse, kar sem v Sofiji videl in slišal, zdi se mi, da je bil edini namen Bol-

garov, pozvati goste iz daljnih krajev v to svrhu, da naredijo sofijski gostilničarji na tui račun skozi nekaj dni lep dobiček. Drugega namena niso mogli imeti, kajti misel, da bi jih morda pogostili, bila je daleč od njih. Le tako se da razlagati, da so reditelji odkazovali gostom najdražje hotele, ki so imeli za goste posebne, dvojne in čestokrat trojne cene.

Kdor ni vzel s seboj dovolj novcev, več kot je mislil, da bo porabil, ta se je nepričakovano prevaril. Pa tudi one, ki so imeli dovolj drobiža, so se vrnili radi ničvredne in silno drage postrežbe napol sestradani, vrh tega pa še vsled strahovito nesnažnih bivališč — in to celo v hotelih prve vrste — vsi utrjeni in nenaspani. Iz navedenega si lahko ustvarite sodbo, kašne utise so odnesli gostje odtod!

Druga jugoslovanska umetniška razstava otvorila se je včeraj dopoldne. Otvoril jo je minister za prosveto dr. Šišmanov, ki se je zahvaljeval inozemskim umetnikom, ki so s tem da so se udeležili te razstave, doprinesli velike žrtve za oživotvorenje te ideje: okrepljenje sorodnih vezi s pripomočjo umotvorov večne lepote. Veseli ga uspeh jugoslovanske umetnosti, ki se manifestira ravno ob času, ko se v Bolgariji slavi 10letni jubilej državne slikarske šole, ki je važen za splošni razvoj Bolgarske, ker se pravo življenje narodovo ne pričinja šele takrat, ko se organizira politično in gospodarsko, ampak takrat ko se povspne do visoke umetniške, moralne in estetične kulture.

Razstavo je otvoril v kneževem imenu, kateremu je poslal brzojavni pozdrav. Knez je odgovoril, da ga zelo veseli uspeh razstave ter obžaluje, da ni navzoč v krogu onih ki s svojimi nauki in umetnostjo stremijo za napredkom naroda.

Ob otvoritvi razstave je bilo navzočega obilo občinstva, toda malo upljivih oseb.

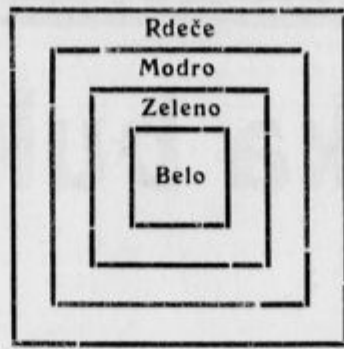
Razstava se nahaja v lokalni, ki sam ob sebi ni ravno prikladen, a so ga umetniki dosti dobro uredili. Slovenski oddelek dobil je jako lepo mesto, takoj pri vходу na desno. Tu sem našel svoje stare znance iz prve razstave v Belgradu. Ta oddelek me je najbolj zanimal, zato sem se najdalje pomudil pri njem. Z veseljem konstatiram, da bo na tej razstavi znaga na slovenski strani, ker so slovenski slikarji razstavili največ umetniških del. Pazno pregledujoč razstavo opazil sem na razstavi ime slikarja, čegar dela so mi izredno dopadala. To je Srečko Magolič, ki je razstavil več sicer malih slik, ki pa so velike umetniške vrednosti. Jaz sem velik ljubitelj narave, take kakoršna je, bodisi obdelano polje, sredi katerega žubori potok, bodisi zelena gora, ali pa po zimski s snegom odete doline in gore. Vse to pa je Magolič v svojih slikah tako mojstrsko izvedel, da sem se iskreno razveselil tega, meni povsem novega umetnika, ki si je izbral za svoje študije najkrasnejše predmete: naravo. Le škoda, da so slovenski umetniki, kateri so razstavo urejali, odkazali tem slikam malo viden prostor; kamor svetloba tako nesrečno pada, da mnogo izgube na svoji umetniški vrednosti. Proti taki nepozornosti od strani starejših umetnikov nasproti novemu — po moji sodbi velikemu — talentu, hotel sem krepko ugovarjati, a nisem našel nikogar izmed rediteljev. Zato storim to sedaj na tem mestu. Talenti se pri pravičnem svetu običajno dvigajo, tu pa se je očitno postopalo tako, da se ga pokoplje že v začetku ter se mu s tem vzame veselje do dela in napredka.

To je krivica napram samim sebi, napram umetnosti in narodu, kateremu pripada. Pri malih narodih je treba, da se talenti skrbno varujejo, ker se le redkokdaj rode. Toliko glede razstave v naglici; o razstavi sami še izpregovorim.

Med srbsima umetnikoma: P. Vučetičem in Nadeždo Petrovičevico in srbskim odsekom »Lade« nastal je konflikt, ker slednji niso hoteli njihovih del sprejeti v srbski oddelek. Slovenci so hoteli njih dela sprejeti v svoj oddelek, toda ostali Srbi so izjavili, da takoj pobero in odneso svoja dela, če dobijo Vučetič in Petrovičeva mesto na razstavi. To je škoda, ker je Vučetič razstavil troje del, ki bi bila vseled svoje umetniške vrednosti najboljša v srbskem oddelku.

Skupno je razloženo na razstavi preko 300 predmetov. Slovenskih je okrog 50, hrvaških 65, srbskih 50 in bolgarskih nad 100.

Nad razstavo vira jugoslovanski prapor, ki so ga sestavili sami umetniki. Zastava je bela; to barvo imajo vsi jugoslovanski narodi. Zastava je izdelana po sledečem načrtu: sredina je bela, okrog pa so kot okvir razvrščene barve: črna, modra in zelena.

Naročajte se na »Slovenca«, ki brani Vas in Vaše pravice proti napadom ljudskih sovražnikov! Ako eden ne more, naj se več skupaj naroči na »Slovenca«!

Išče se gostilna na račun

v mestu ali na deželi takoj ali pozneje. — Ponudbe **M. V. 110** posterestante Ljubljana. 1931 3 3

Staro železo, baker, cink in medenino
kupuje po najvišjih cenah
Franc Stupica
 trgovina z železino
 na Marije Terezije cesti
 v Ljubljani 863 16

Lepo stanovanje se odda v Zgornji Šiški.

Popraša naj se pri Jak. Matjanu (pri „kamniti mizi“) v Zgornji Šiški. 1786 (1)

Mizarski pomočniki

dobe takoj trajno delo proti dobri plači pri **Matko Maloviču**, mizarju v Novem mestu. 1914 3—3

Stanovanje

v **Cerkvenih ulicah št. 1**, odda se mirni stranki. 1951 3—2

Posestvo

v **Kazljah na Krasu št. 27**, prve vrste, obstoječe iz krasnega poslopja, vinogradov, pašnikov in gozdov, je na **prodaj**. Posestvu pripada tudi vodnjak in mlin. Lastnik posestva dovoljuje vsakemu kupčevalcu vpogled. 1894 8—8

Josip Kljuder, trgovec v Kazljah, pošta Sežana.

A. TSCHINKEL na zet

priporoča vsem častitim gospodinjam svoje izvrstne nove izdelke, kakor **komplete, marmelade, kandirano sadje** in posebno po najnovejšem načinu izdelovano **cikorijno moko v lesenih zabojčkih**

En poizkus vam bo dokazal izvrstnost te domače robe. 1791 (11) Berite plakate

Arhitekt 1672 20

Ferdinand Trumler

oblast. konces. mestni stavb. mojster

Ljubljana — Pred škofijo 3

prevzema vseh vrst stavbe kot nove zgradbe, prazidave, adaptacije, prenovitve, rekonstrukcije, dalje izdelavo načrtov in proračunov, merjenje in cenitve.

Specialiteta cerkvene stavbe. Izvršitev umetnih načrtov za vseh vrst poslopja in izvedba perspektivnih risb za ista. **Izredno kulantne cene in točna izvršitev**

Zidarji tesarji in delavci

se **sprejmo** proti dobri plači pri stavb. podjetništvu 1938 4

F. Trumler, arhitekt, Pred škofijo, Ljubljana.

Gostilna in trgovina

na deželi, prav dobro idoča, se takoj **proda** zaradi pomanjkanja svojih, z vsem blagom. — Več po dogovoru upravnistva »Slovenec«. 1953 3—2

Zidarji in težaki

se **sprejmo** pri **gradnji cerkve na Viču** proti dobri plači. 1967 4—2

Prijave v stavbinski pisarni **Viljem Treo, Marije Terezije cesta 10.**

Razpisuje se služba 1956 2—2

organista in cerkvenika

v **Sodražici**, katero je nastopiti s 1. oktobrom t. l.

Službeni dohodki so nekaj nad 1000 K.

Župni urad v Sodražici.

Gospodične

se **sprejemajo** v **popolno oskrbo** v **Florijanskih ulicah št. 10**, II. nadstropje. 1910 8—7

3201 211

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pism, prioritet, komunalnih obveznic, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prometa izdaje k vsakemu štebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—

Zamenjava in eskomptaje

izrebanne vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

ESKOMPOT in tokratno mesto. 700

Rezervni zaklad K 200.000.—

Daje predjame na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzel izgubi.

POSREDAVANJE

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzigaja.

Promet s čeki in nakaznicami.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala stran, Mojs ulica 17, Žižkov, Husova ulica 37, Brno, Veliki trg 10, Baden, Glavni trg 4, Češka Lopa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Schillerjeva cesta 3, Höding, Fran Josipa trg 9, Novi Jiřin, Grac cesta 8, Pízen in Svltava.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 60 (vogal Rennweg), IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 67 150—91

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje izrebanih zastavnih in obveznic, srečk in kuponov.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Pripovedne zbirke:

Andrejčkov Jože — Pripovedni spisi —:

- I. Črtice iz življenja na kmetih. K — 40.
- II. Matevž Klander. — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polja. — Gregelj Koščenina. K — 40.
- III. Amerika, ali povsod dobro — doma najbolje. K — 40.
- IV. Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi. — Spomin na Dubrovnik. — Damaški zvon. K — 40.
- V. Žalost in veselje. K 1'05.
- VI. Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. K — 40.
- VII. Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. K — 40.
- VIII. Emaček, lovčev sin. — Berač. K — 40.

Josip Jurčič, Zbrani spisi:

- I. Deseti brat. K 1'40, vezano K 2'20.
- II. Jurij Kozjak. — Spomini na deda. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Spomini starega Slovenca francoskega vojščaka. K 1'40, vezano K 2'20.
- III. Domen. — Juri Kobila. — Dva prijatelja. — Vrban Smukova ženitev. — Golida. — Kozlovska sodba v Višnji Gori. K 1'40, vezano K 2'20.
- VI. Sosedov sin. — Moč in pravica. — Telečja pečenska. — Bojim se te. — Ponarejeni bankovci. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — Črta iz življenja političnega agitatorja. K 1'40, vezano K 2'20.
- IX. Doktor Zober. — Med dvema stoloma. K 1'40, vezano K 2'20.
- X. Rokovnjači. — Moj prijatelj Jamralec. — Šest parov klobas. — Po tabaku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. K 1'40, vezano K 2'20.
- XI. Tugomer. — Berite Novice. — Veronika Deseniška. Pripovedne pesni. K 1'40, vezano K 2'20.

Kalan, Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

- VI. (Hvaležnost sveta. Glas Gospodov. Slika brata Angelika. Med nihiliisti-zarotniki. K Očetu. Vse pride na dan. Lurd. Na sveti večer. Osodepolna polunočnica. Dva junaka. Kje je brod. Tvoje srce pa bo med presunil. Slovo. Kriz — drevo življenja. Greh in pokora.) K — 50.

Knjižnica za mladino.

- XIII.-XIV. Praprotnik. — Pesmi cerkvene in druge. K 1'13.
- XV. Zeleni listi. Kratke pripovedi za otroke stare od 6—10 let. K — 60.
- XVI. Slomšek. Spisi zbrani za mladino. III. (Basni, prilike in povesti.) K — 60.
- XVII.-XVIII. Tatarji na Moravskem. — Gozdne cvetke. Štiri povesti. K 1'13.
- XIX. Milosrdna brat in sestra. Zbirka kratkočasnih in poučnih pogovorov o živali. K — 60.
- XX. Bogdanova mlada leta. K — 60.
- XXI. Gangl. Pisanice. K — 60.
- XXII.-XIII. Leban. V domačem krogu. K 1'13.
- XXIV. Savinjski glasi. K — 60.
- XXV. Razne pesmi in povesti. K 1'13.
- XXVI. Rakuša. Ciguljka. Zgodovinska črtica K 1'13.
- XXVII.-XXVIII. Dobrota in hvaležnost. Povest K 2'20.
- XXIX. Leban. Milutin Oblakar. Povest. K 1'13.
- Krčič, Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I. do III. del po K — 70.
- Krčič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letnik 1894 do 1902, vezan po K 3'30.
- Krčič, Vrtec, letnik 1903 K 3'70.
- 1904 K 4'30.
- Angelček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Letnik I. do X. po 95 vin.
- Krčič, Angelček. Letnik XI. do XII. po K 1'13.
- Levstikovi zbrani spisi uredil Francišek Levstik. 5 zvezkov K 2'42.

Mladinska knjižnica. Povesti:

- I. Brinar, Medvedji lov — Čukova gostija. Trdo vezano K — 90.
- II. Trošt, Na rakovo nogo. Trdo vezano K — 90.

Spillmannove povesti:

- I. zvezek: Ljubite svoje sovražnike. Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K — 45, vezano K — 65.
- II. Maron, Krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. K — 45, vezano K — 65.
- III. Marijina otroka. Povest iz kavkaških gora. K — 45, vezano K — 65.
- IV. Praški judek. Povest K — 45, vezano K — 65.
- V. Ujetnik morskoga roparja, po pošti 45 v., vezan 65 v.
- VI. Arumugam, sin indijskega kneza. Dogodljivi spreobrnjenja ind. princa; po pošti 45 v., vezan 65 v.
- VII. Sultanovi suznji. Carigradska povest iz 17. stoletja; po pošti 65 v., vezan 85 vin.

Šmida Kristofa — spisi.

- I. zvezek: Ljudevit Hrastar. — Golobček. Posl. P. Flor. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- II. Jozafat, kraljevi sin Indije. Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- III. Pridni Janezek in hudobni Mihec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 90 v., trdo K 1'10.
- IV. Kanarček, Kresnica, Kapelica v gozdu. Posl. P. Flor. Hugolin Sattner. Mehko vezan 50, trdo 70 v.
- V. Slavček. — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 v.
- VI. Ferdinand. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70 v., trdo 90 v.
- VII. Jagnje. — Starček z gore. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo K 1'—.
- VIII. Pirhi. — Ivan, turški suženj. — Krščanska obitelj (družina). Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- IX. Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- X. Ludovik, mladi izseljenec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- XI. Najboljša dedščina. — Leseni križ. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 v.
- XII. Roza Jelodvorska. — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

XIII. Sveti večer. Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 70 vin., trdo 90 vin.

XIV. Povodenj. — Kartuzijanski samostan. — Posl. Fran. Salezij. Broš. 70 vin., vez. 90 vin.

XV. Pavlina. Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan 70 v., trdo 90 vin.

Igrokazi:

Jurčič-Kersnik-Govekar, Rokovnjači. Narodna igra v petih dejanjih s petjem. K — 85.

Jurčič-Govekar, Deseti brat. Narodna igra v petih dejanjih. K — 85.

Zbirka ljudskih iger. Vsak snopič K — 90. I. snopič (2. natis.) Vsebinska: 1. Pravica se je izkazala. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Zamujeni vlak. Salogra v petih prizorih. Samo moške uloge. 3. Lurška pastarica. Igrokaz v petih dejanjih. Samo ženske uloge. — II. snopič. Vsebinska: 1. Vedeževalka. Gluma v enem dejanju. Samo moške uloge. 2. Kmet-Herod. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Župan Sardamski. Veselogra v treh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Jeza nad petelinom in kes. Veselogra v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — III. snopič. Vsebinska: 1. Mlini pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške uloge. 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Samo moške uloge. 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — IV. snopič. Vsebinska: 1. Doktor Veznal in njegov sluga Štipko Tiček. Veselogra v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Vaški skopuh. Igrokaz v treh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Novi zvon na Krtni. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“. Predpustna burka v enem dejanju. Samo ženske uloge.

Zgodovinske in druge večje povesti:

- Bedének, Od pluga do krone. Zgodovinski roman iz minulega stoletja. K 2'20, vezano K 3'10.
- Grossi, Marco Visconti, zgodovinski roman. K 2'70.
- Kočevar, Milinarjev Janez slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. K — 90.
- Meško. Ob tihih večerih. K 3'70.
- Pagliaruzzi-Krilan, Zbrani spisi. Tretja knjiga. K 1'40.
- Pajkova Pavlina, Slučaji usode. Roman. K 1'70.
- Pellico, Moje Ječe. Povest K — 80.
- Sienkiewicz, Brez dogme. Roman. K 3'30, vezano K 4'60.
- Sienkiewicz, Mali vitez Pan Volodijevski. Zgodovinski roman. 3 zvezki K 7'30.
- Sienkiewicz, Rodbina Polaneških. Roman. 3 zvezki K 10'30.
- Sienkiewicz, Z ognjem in mečem. Historičen roman. 4 deli K 4'80, vezano v dveh zvezkih K 6'80.
- Sienkiewicz, Križarji. Zgodovinski roman v štirih delih. K 5'50, vezano K 7'60.
- Sienkiewicz, Potop. Zgodovinski roman. I. knjiga K 3'90.
- Spillmann, Žrtve spovedne molčečnosti. Povest po resnični dogodbi. K 2'10, vezano v platno K 2'70.
- Stowe-Malavašič, Strije Tomova kočja ali življenja zamerce v robnih državah svobodne severne Amerike. Kart. K 1'50.
- Sfektin, Kristof Kolumb ali odkritje Amerike. Zgodovinski roman. K — 90.

Drugo pripovedno berilo:

- Lasserre, Lurška Mati Božja. K 1'45.
- Lasserre-Marešič, Lurški čudeži, vez. K 2'20
- Merhar, Marjetice nabrane nežni mladini K — 75, kartonirano K — 95.
- Orehak, Za resnico. Spisali slovenski bogoslovci. K 5'35, vezano K 5'35.
- Vrhovnik, Sv. Ahacij s tovariši mučenci, kranjske dežele pomočnik. K — 35.

Krajše povesti:

- Basnigoj, Zaroča o polnoči. K — 40.
- Bedének, Solnce in senca. Povest. K — 40.
- Brezgovnik, Šaljivi Slovenec. Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. K 1'70.
- Cegnar, Babica. 2 sešitka K 1'30.
- Cigler, Sreča v nesreči. K — 74.
- Cigler, Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov. K — 70.
- Cigler, Kortonica koroška deklica. K — 70.
- Hoffmann, Bog pomaga. Povest, karton. K — 90.
- Hoffmann, Peter Prostak. Povest, karton. K — 90.
- Hoffmann, Kar Bog stori, vse prav stori. Povest, karton. K — 90.
- Hoffmann, Kako vzgaja usoda. Povest. K — 90.
- Hoffmann, Čas je zlato ali od uboštva do bogatstva. Povest. K — 82.
- Keller, Prst božji ali izgledi božjih kazni, oziroma slučaj, ki niso slučaj. 2 zvezka K — 90.
- Koder, V gorskem zakonju. Povest. K — 40.
- Kosi, Sto narodnih legend. Slovenski mladini in preprostemu ljudstvu v pouk in zabavo. Trdo vezano K 1'30.
- Lesar, Perpetua ali afrikanški mučenci. K 1'30, trdo vezano K 1'50.
- Parapat, Robinzon starši. Njegove vožnje in čudovite dogodbe. K 1'30, trdo vezano K 1'50.
- Malavašič, Oče naš. Povest za krščansko mladost in krščansko ljudstvo, razprodano.
- Mayr, Mučenci. Starokrščanska povest. K 1'05.
- Sienkiewicz-Miklavc, Za kruhom. Povest. K — 40.
- Tomšič, Peter Rokodelič. K — 50.
- Trošt, Pri stricu. Povest. K — 95.
- Trstenjak, V delu je rešitev. Poučna povest. K — 70.
- Vonomir-Križan, Svitoslav. Povest. K — 40.

Zakrajšek, Oglénica ali hudobija in nedolžnost. Povest. K — 70.

Zupančič, Fabijola ali cerkev v katakombah. Po kardinalu M. Wisemanu. K 1'30, vezano K 1'50.

Poezija:

- Baumbach-Funtek, Zlatorog. Elegantly vezan. K 4'20.
- Gangl, Iz luči in teme. Vezano K 1'35.
- Gregorčič, Poezije. I. zvezek K 2'13, vezan K 3'13.
- II. „ „ „ 2'13, „ „ 3'33.
- III. „ „ „ vezan K 4'13.
- Gregorčič, Svetopisemska knjiga Job in psalm 118. Vezano K 2'85.
- M. Medved, Poezije, broš. K 4'—, vezano K 5'20.
- Pesjakova, Vjoličice. Pesmi za mladost. K 1'15.
- Prešeren dr. France, Poezije. Uredil L. Pintar. K 1'10.
- Sardenko Silvin, V mladem jutru. K 1'60, vezano K 2'35.
- Zupančič, Pisanice. Pesmi za mladino. Vezano K — 90.

Zemljepis in zgodovina:

- Alešovec, Vojska na Turškem od leta 1875 do konca l. 1878. Začetek ustaje v Hercegovini, vojska Srbov, Črnogorcev in Rusov s Turčijo, zasedba Bosne in Hercegovine po slavni avstrijski armadi. K — 82.
- Dimnik, Avstrijski junaki. S 17 podobami. K 1'60.
- Majar, Odkritje Amerike. Poučno zabavna knjiga v treh delih, o Kolumbu, Kortesu in Pizaru. Trdo vezano K 2'20.
- Maier, Učne slike iz zemljepisja. Avstrija. Podrobni učni načrt. K 1'60.
- Maier, Učne slike iz prirodoslovja za III., IV. in V. razred (Podrobni učni načrt.) K 2'70.
- Molek, General Lavdon, oče vojakov imenovan. K — 70.
- Perne, Trstenik. Prispevek k zgodovini župnij v ljubljanski škofiji. K — 97.
- Vrhovec, Zemljepis za prvi gimnazijski razred. K 1'30.
- Vrhovec, Zgodovinske povesti za meščanske šole. I. do III. stopnja, kartonirano K 1'10.

Poučni spisi za mnogo-vrstno praktično porabo:

- Bele, Viničarjev kažipot. Navod, kako vinograde na novo zasajati in kako jih obdelovati. K — 60.
- Bele, Trtna uš in trtojeja. Navod, kako se je mogoče vključiti v trtno uš in trtojeja uspešno baviti. K — 90.
- Bleiwis-Trsteniški, Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. K 1'70.
- Bleiwis, Nauk, kako pomagati živini ob porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. K 1'10, vezano K 1'30.
- Funtek, Obrtno spise. K 1'40.
- Jemeršič-Gregorčič, Materino delo za Boga in domovino. K 1'60.
- Kalan, Eočetek protialkoholnega gibanja na Slovenskem. K — 56.
- Kralj, Obrtni red. Zbirka in razlaga najvažnejših obrtnih zakonov, ukazov in razsodb upravnega sodišča. K 2'60, vezano K 3'85.
- Kneipp-Podgorc, Domači zdravnik. K 1'30, vezano K 1'50.
- Mali vseznalec ali zbirka lahko izpeljivih poizkusov iz fizike, mehanike, aritmetike in glumarstva, smešnic in zastavic z navodom o punktiranju ali geomanciji. K — 65.
- Navodilo za spisovanje raznih pisem in opravičnih listov. Z mnogimi vzorci. K 1'80, vezano K 2'20.
- Pečjak, Stoletna pratika dvajsetega stoletja 1901 — 2000. K 1'40, trdo vezano K 1'90.
- Premru, Dialoghi, laški, nemški in slovenski pogovori. Broš. K 2'20.
- Računar, hitri, z ozirom na sedanji denar po kronski veljavi in na metersko mero in vago, vezano K — 90.
- Romih, Obrtno knjigovodstvo s kratkim poukom o menicah. Učna knjiga za obrtne načeljalne šole, ob enem priročna knjiga za obrtnike. K 1'80.
- Šašel, Biserne iz Belokranjskega narodnega zaklada. I. del. K 2'20.
- Schweitzer, Naš društveni in shodni zakon. K 1'15.
- Smolnikar, Poročilo o I. shodu katol. slovenskih nepolitiških društev. K 1'65.
- Strup, Živinozdravništvo ali nauk o spoznanju in ozdravljanju vnanjih in notranjih bolezni. K 3'90, vezano K 4'40.
- Štrkl, Obrednik za organiste. Vezano K 1'60.
- Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod. K 1'15.

Razne povesti za mladino in ljudstvo:

- Vsak sešitek po 45 vinarjev: Črni bratje. — S prestola na morišče. — Leban 100 beril za otroke — Vrtomirov prstan. — Feldmaršal grof Radecki. — Mirko Poštenjakovič. — Venček pravljic in pripovedk. — Pri Vrbovčevem Grogi. — Lažnjivi Kljukec. — Močni baron Ravbar. — Izdajalca domovine. — Tiun-Ling, kitajski morsk razbojnik. — Najdenček. — Maksimilijan L. cesar mehkanski. — Vstajenje. — Knez črni Jurij. — Repševec. — Pod turškimi jarmom. — Hildegarda. — Naselnikova hči. — Nikolaj Zrinjski. — Hirlanda. — Kako je izgubil gozid. — Jama nad Dobrušo. — Doma in na tujem. — Potovanje v Liliput. — Hubad pripovedke I. — Hubad pripovedke II. — Narodne pripovedke za mladino II. — Car in tesar.
- Vsak sešitek po 37 vinarjev: Božični darovi. — Erazem predjamski. — 60 malih povestij. — Sveta grofinja Genovefa.
- Vsak sešitek po 53 vinarjev: Spominski listi iz avstrijske zgodovine. — Šaljivi Jaka I. — Šaljivi Jaka II. — Izanama, mala Japonka. — Kristof Kolumb. — Darinka, mala Črnogorka. — Sita, mala Hindostanka. — Narodne pripovedke za mladino I.

Vse cene se razumejo s poštino vred; pri skupnih naročilih odpade poština.